

“Visbennen op de kaai”

DE PLATE

V.U. Jean Pierre Falise, Hendrik Serruyslaan 78/19 - 8400 Oostende

lid van de unie der belgische periodieke pers

maritiem tijdschrift
Neptunus v.z.w.
Postbus 17
8400 Oostende
Tel. en Fax: **059/80.66.66**
e-mail: **vzw.neptunus@pi.be**

Neptunus een Belgisch Maritiem tijdschrift

Met informatie

- over de **Marine**
- over de **koopvaardij**
- over **vreemde oorlogsbodems**
- over ons **maritiem verleden**
- over de **havenactiviteiten** en
over nog zoveel meer **interessante maritieme aangelegenheden**

Abonneer U
of schenk uw vrienden of kennissen een abonnement

Jaarlijks abonnement: **€ 15**

Beschermd abonnement: **€ 20**

Weldoend abonnement: **€ 30**

te storten op rekening **473-6090311-30**
van Neptunus, Postbus 17, 8400 Oostende

DE PLATE

**TIJDSCHRIFT VAN DE KONINKLIJKE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING
"DE PLATE" (V.Z.W.) - OOSTENDE.**

Prijs Cultuurraad Oostende 1996.

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming.

Aangesloten bij de CULTUURRAAD OOSTENDE en HEEMKUNDE WEST-VLAANDEREN.

Statuten gepubliceerd in de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 16 juni 2004.

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen en weerspiegelen niet noodzakelijk de opinie van de Kring.

Tekstovername toegelaten na akkoord van auteur en mits vermelding van oorsprong.

Ingezonden stukken mogen nog NIET gepubliceerd zijn.

De auteurs worden er attent op gemaakt dat bij elke bijdrage een bronvermelding hoort.

JAARGANG 35

NUMMER 6-8

MAAND juni-augustus 2006

Prijs per los nummer: € 1,50

IN DIT NUMMER

blz. 179: **K. VERWAERDE:** Wat gebeurde er met het dode lichaam van Willy-Joseph Schaepdryver?

blz. 211 **M. CAPON:** Broeders van Liefde in en van Oostende.

KONINKLIJKE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING DE PLATE

Correspondentieadres : Heemkring De Plate, Langestraat 69, 8400 Oostende.

Verantwoordelijke uitgever: . Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Hoofdredacteur: Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Rekeningen : 380-0096662-24

750-9109554-54

000-0788241-19

Het Bestuur

Erevoorzitters:

August VAN ISEGHEM, Ijzerstraat 1, 8400 Oostende.

Omer VILAIN, Rogierlaan 38/11, 8400 Oostende.

Voorzitter:

Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende, tel. 059708815.

E-mail: falise.jp@scarlet.be

Ondervoorzitter:

Walter MAJOR, Kastanjelaan 52, 8400 Oostende, tel. 059707131.

Secretaris:

Nadia STUBBE, Blauwvoetstraat 7, 8400 Oostende, tel. 059800289.

E-mail: plate.oostende@telenet.be

Penningmeester:

Simone MAES, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Leden:

Ferdinand GEVAERT, Duinenstraat 40, 8450 Bredene.

August GOETHAELS, Stockholmstraat 21/10, 8400 Oostende.

Freddy HUBRECHTSEN, Gerststraat 35A, 8400 Oostende.

Valère PRINZIE, Euphrosina Beernaertstraat 48, 8400 Oostende.

Emile SMISSAERT, Hendrik Serruyslaan 4/9, 8400 Oostende.

Gilbert VERMEERSCH, Blauw Kasteelstraat 98/2, 8400 Oostende.

Koen VERWAERDE, A. Chocqueelstraat 1, 8400 Oostende.

Schreven in dit nummer:

Koen VERWAERDE: A. Chocqueelstraat 1, 8400 Oostende.

Michel CAPON: Westlaan 19, 8400 Oostende.

Wat gebeurde er met het dode lichaam van Wyllie-Joseph Schaepdryver?

Het verhaal van een brave soldaat (7)

door **Koen VERWAERDE.**

Vreugde en verdriet, liefde en haat, men spreekt over tegengestelde gevoelens die vanuit het binnenste opwellen. Gecultiveerd of niet, ze blijven duidelijk de voortbrengselen van hartstocht en stemming. Sommige onder ons zijn blijkbaar bereid, sporadisch althans, zich geheel door gevoelens te laten meeslepen. Je kent dat wel: zaterdagavond vóór je tv gekluisterd, vrouwlief die het zakdoekje bovenhaalt om de traantjes uit de ogen te wissen bij de obligate dweperige 'vrouwenfilm'. Toch had 'deze' het ook moeilijk toen ik het verhaal hoorde van Wyllie Schaepdryver. Een doodgewone jongen die denkelijk als kind zich verlustigde op de straatkasseien van zijn dorp Zandvoorde. Krijgertje of soldaat, wat wist hij veel dat voor hem het 'oorlogje spelen' een gewaagd spel was die tot de ijzige werkelijkheid van zijn dromen zou komen.

Het was eind november 2003, koud en vooral regenachtig. De hoogdagen van het kerkhof waren voorbij. Zoals altijd een veel te drukke periode die begint in oktober en eindigt zo halverwege december. Op zulke momenten is 'genoeg' meer dan veel. Vaak heb je niet eens de tijd om tijd te maken voor die andere dringende activiteiten. En dan heb je nog van die mensen met een kwaad vermoeden die durven te vragen: 'wat doet je zo op een begraafplaats, niet veel zeker?'. Ik word er zo balorig van. Maar relativieren blijkt de boodschap. Ik denk dan 'foute inschatting' en permitteer mij de luxe om deze mensen in een wolk van liefde te plaatsen. Ja, het leeuwendeel van de activiteiten is het onderhoud van de begraafplaatsen en dus niet het bijzetten zelf. Maar meer dat je ooit kunt denken is mijn persoonlijke taak de opvang van mensen. Mensen die zich de zorgen van het hart vragen. Vriendelijk en lief, grimmig en hard, misschien een beetje zoals dit verhaal.

't Was een late vrijdagvoormiddag toen ik mevrouw Dekesel aan de lijn had. Een afspraak voor de week erop. Waar en wanneer. De begraafplaats op Zandvoorde, Kloosterstraat, maandag 10 uur. Ik zou er zijn.

Maandag, terug onverwacht druk en bar weer: het was of de regen met emmers vol uit de hemel werd gegoten. Komt nog daarbij dat ik een broertje heb die Murphy noemt en alles wat mis kon gaan, ging daadwerkelijk mis. Daar kun je gerust van op aan!

Mevrouw Dekesel, zij had op mij staan wachten! Het arme mens was doornat terug naar huis gegaan. Toen ze mij opbelde waren haar eerste woorden dat ze met verkleumde vingers amper de nummers had kunnen vormen op d'r toetsenbord. Ze eiste een nieuwe afspraak en ik, ik moest er zijn! 'Wat was er van op aan', vroeg ze met verkouden stem: 'het graf van de in de oorlog gestorven Wyllie Schaepdryver moet toch niet opnieuw verdwijnen'!

Wie zich verontschuldigt beschuldigt zichzelf; deze mevrouw hoeft niet op mij te wachten op een doornatte begraafplaats. Met het schaamrood op de kaken stelde ik haar gerust. Ik zou haar komen opzoeken bij haar thuis en neen, er diende geen enkel graf te verdwijnen.

Een bezig leven sleep je zo elke dag met je mee. Vandaag zal het werk wel eventjes moeten wachten. In mijn ambachtelijke databank, m.n. een oude versleten fichebak, zocht ik de gegevens betreffende het graf van Wyllie Schaepdryver. En wat bleek, er was geen enkele aanwijzing van het bestaan van het graf. Wel verbazend, niet uitzonderlijk, moet ik gedacht hebben. Het gebeurde wel vaker dat bij een oud graf een fiche zoek was. Een telefoontje naar de dienst Burgerzaken en alles komt op zijn plaats. Maar op het Stadhuis luidde het antwoord echter: 'niet bekend'. Wat het Ereperk betrof kwam ik er ook geen stap verder, niets, helemaal niets. 't Was alsof Wyllie Schaepdryver nooit op de begraafplaats in Zandvoorde was bijgezet. Dit was gek! Uit wat mevrouw Dekesel mij had verteld en op voorwaarde van het goede begrip, ging het hier onmiskkenbaar om een

soldatengraf. Dit betekende in de praktijk dat de soldaat 'Wyllie Schaepdryver' rechtens als één van de zovele slachtoffers van een dwaze oorlog een graf toekwam op een oorlogskerkhof of een gemeentelijk ereperk.

Het is natuurlijk een kwestie van hebbelijke smaak, ongetwijfeld, maar ik krijg het gewoon niet onder mijn pet. Vandaag staan soldatenkerkhoven overvloedig te prijken als witte eilanden in het hooiland van het verre Zuid West-Vlaanderen. De gruwel van wat gebeurde met moederskinderen en de wijze waarop een jeugd sterven zou weergalmen, nog steeds elke avond om 20 uur precies (1) onder het gewelf van de Menenpoort in Ieper. De 'Last Post' weerkaatst daar op zandstenen grafschrift van vijfenvijftigduizend namen waarvan elke naamdrager ergens onbekend ter ruste ligt. De gedachte gewoon dat onder de graszoden van erepreken of oorlogskerkhoven een generatie rust van jonge mensen die niets liever hadden gedaan dan te leven en niet het symbool te zijn van hun natie en/of nationale eenheid.

Ondanks dat in de westerse cultuur op vele terreinen dit soort traditioneel symbolisme werd afgebouwd, zal deze vorm van vertegenwoordiging van de Natie waarvan onze koning in één adem kan genoemd worden, toch blijvend verder bestaan. Het citaat van Frankrijks Premier Georges Clemenceau (2) is in deze onverbloemd duidelijk: 'La culture, c'est ce qui reste quand on a tout oublié'. Ontegenzeggelijk maakt een erebegraafplaats (3), een oorlogskerkhof en/of oorlogsgraven deel uit van een socialisatieproces. De sociale inlijving, noem het de opnemings, van (een) individu(-en) in de cultuur van zijn omgeving. Dergelijke begraafplaatsen zijn te beschouwen als het product van de nieuwere tijd en vinden eigenaardig genoeg hun gelijke ten tijde van de (barbaarse?) Merovingers. Daar waren rijenbegraafplaatsen (4) kenmerkend voor hun wijze van lijkbezorging. Blijkt nu, en het is godgeklagd, dat we na 1500 jaar beschaving, na de val van het Romeinse imperium, nog niet veel meer hebben geleerd. Had de Heilige Remi, Bisschop van Reims, in 496, niet beter bij het onderdompelen tot kerstening van Clovis (5) net wat langer zijn hand op diens hoofd gehouden? Wellicht had de twintigste eeuw er dan iets menselijker uitgezien?

Prietpraat denken sommigen! Hun leven zien zij ontworpen bij mijn pacifistische houding.

Wat moet je vandaag wanneer blijken mocht van een gemis aan onze twee wereldbranden (6)? Men is er zo innig mee begaan dat men ze koestert zoals een man dat doet in herinnering aan zijn eerste behaaglijke liefde.

Maar de schrijver ontspoorde en dient bij zijn onderwerp te blijven, te weten de zoektocht naar de soldaat Wyllie Schaepdryver. De Kloosterstraat in Zandvoorde loopt in een begraafplaats dood. Een betere plaats had men er niet voor kunnen bedenken. Geprangd tussen de oprukkende bebouwing van de verkaveling 'Zwanenhoek', het dienstencentrum en aanleunende sportaccommodaties, was het mij doelgericht zoeken. Van God naar her was het te doen! Uiteraard ga je op zulke zoektocht toch eerst naar het Ereperk. Maar wat had ik eigenlijk verwacht. Een mens staat altijd opnieuw verbaasd over z'n eigen naïviteit. Uiteraard vond ik er niets. Daarom besloot ik dan maar om de begraafplaats, vanaf de inkom, rij per rij, te gaan verkennen. En dan, jawel, met een zekere innerlijke voldoening, ontdekte ik het graf van Wyllie. Dit was te vinden halfweg de begraafplaats links en moet je weten aan de overkant van het Ereperk. Verborgen achter een aangelande heg maakte zijn graf deel uit van slechts twee aanwezige graven in een veel te lange lege rij. Wellicht was het de eerste indruk maar ik kreeg toen een beklemmend gevoel. Ik keek rond en het was er stil en grijs en eenzaam. Een hobbelig voetpad leidde tot op het einde van de rij en daaraan evenwijdig een modderig kleidek met een viltlaagje nat waarop het hemelwater ononderbroken blaasjesregen plensde. In bloembakken vóór de graven stonden verflenste chrysanten, witbruin, getuigen van schone gedachten die nu slechts de verlatenheid tooiden.

Op het schijnschone kleine grafmonument, midden de stèle, een porseleinen foto. Ik keek in de ogen van een vriendelijk gezicht die mijn nieuwsgierigheid nog meer prikkelde. WYLLIE SCHAEPPDRYVER, Sergeant bij het 4de Linieregiment, geboren in Oudenburg op 13 januari 1918, gesneuveld in Hasselt op 11 mei 1940. De bliksemsnelle, overrompelende invasie door de Duitsers

in het voorjaar van 1940 tot verovering van West-Europa had, één dag na de inval in België, Sergeant Schaepdryver het leven gekost. Hij was amper 22 jaar oud.

't Is moeilijk te omschrijven maar ik was vervuld met een gevoel van onbehagen en verzet omwille van diegenen, vóór mij in functie, die het blijkbaar niet nodig hadden geacht die arme sukkel rehtens een plaats toe te kennen op het Ereperk; tegelijk was ik ook blij omdat ik de plek had ontdekt van een graf waarvan ik ondertussen, ontroerend en vooral benieuwd, het achterliggende verhaal wilde kennen. Blijvend was er nog het bezoek aan mevrouw Jeannine DEKESEL.

Het waren twee lieve mensen die ik er ontmoette, het echtpaar Marcel en Jeannine Dekesel-Dekesel (A). Met betoonde goedheid werd ik uitgenodigd binnen te komen en werd mij koffie geschonken. Je kent dat wel: bij een eerste ontmoeting werd met verbale voelmaat gemeten wie ik uiteindelijk wel was. Ik voor mijn part, de eeuwige ongeduldige, wilde weten hoe de vork aan de steel stak. De kennismaking en het onderhoud waren best gezellig. Ik mocht zelfs de prachtige albums inkijken van kunstige foto's die Marcel als fervente beoefenaar van de kunst der fotografie op de gevoelige plaat had vastgelegd. Uiteindelijk entameerde het genoeglijke gesprek in het onderwerp dat voor alle aanwezigen zo belangrijk scheen: m.n. de brave soldaat (7) Wyllie Schaepdryver.

Om de mens 'Wyllie' te kennen, moet je als onbeschaamde gluurder het privé binnendringen en niet alleen van iemand die amper had geleefd maar ook dat van mevrouw Jeannine DEKESEL. Zij was het die onverbeterlijk had gestreden, in navolging van haar ouders, om het dode lichaam van Wyllie de uiteindelijke en rechtvaardige rust te geven.

'Wyllie was mijn grote broer en dat zal zo blijven hoor ik mijn moeder nog steeds zeggen': vertelde Jeannine DEKESEL. *'Het was een goeie jongen, gevoelig en bereidwillig om te helpen daar waar hij kon. Maar het leven is niet goed voor hem geweest. Steeds weer achtervolgd door tegenspoed'.* In feite was hij een jongen zoals vele andere en ook hij had ooit rimpels in het hart: zijn Elisabeth, het meisje van de Conterdam.

Mevrouw Dekesel vervolgde: *'Dit meisje had zijn hart gewonnen en toen vader hem opmerkte dat hij teveel in haar buurt vertoefde, schreef hij met overtuiging in zijn dagboek: 'ik trek het mij niet aan, Elisabeth is voor mij – ik zal ze bezoeken naar hartelust'.*

'Mijnheer VERWAERDE, ik had U laten komen omdat de geruchten gaan dat het graf van Wyllie terug moet verdwijnen. Zou dit gebeuren dan is dit de vijfde keer; dat kan toch niet!'

Even was ik van mijn melk. Kon dit wel? Betekende dit dat deze jongen vier keer was ontgraven en verplaatst? En die familierelatie er nog aan toe: 'Wyllie is mijn grote broer'?! Maar weet, veel vragen vergen nu eenmaal veel antwoorden. Op dat ogenblik koos ik dan maar om de tijd en tij te kavelen. Teveel aan informatie brengt ongetwijfeld verwarring met zich mee. Pijlsnel koos ik de beste boeg op de vaart; namelijk het uitzoeken van de op het eerste zicht onheldere familierelatie.

Mevrouw DEKESEL vertelde: *'Hij was niet het kind van mijn ouders. Zijn ouders waren Gustaaf Schaepdryver en Louise DEKESEL. Louise was de zuster van mijn vader. Zoals het vroeger wel was hadden zij ook een kroostrijk gezin, acht kinderen in totaal.*

Toen tante Louise stierf was zij in verwachting van haar negende. Louise DEKESEL werd geboren in Zandvoorde op 08 oktober 1888 en stierf in Oudenburg op 09 januari 1922, 34 jaar oud. Vader Gustaaf Schaepdryver was van Meetkerke, geboren op 18 oktober 1880. Hij stierf bijna twee jaar na de dood van zijn vrouw, op 01 september 1923, hij was 43.

Je kunt natuurlijk denken: wat moet er met die kinderen? Vrij vlot kwam er een oplossing. De mensen leefden toen nog ook meer met elkaar en familie, die was heilig. Het weeshuis was uitgesloten. De kinderen werden zodoende bij familie ondergebracht. Zo kwam Wyllie bij mijn

moeder en vader terecht. Het kind was amper vijf jaar oud! Ik denk dat mijn ouders hem vanaf het begin beschouwd hebben als hun eigen kind. In dit verband herinner ik mij een voorval van toen ik op de meesterschool(gemeenteschool) zat. Ik kreeg er ruzie met enkele vriendinnetjes over het feit dat zij beweerden dat Wyllie niet mijn broer was. Ik liep weg van school recht naar huis toe. Daar troostte moeder mij en vertelde: wat ze ook mogen zeggen, Wyllie is en blijft je grote broer. En jawel, zolang ik leef blijft hij bij mij en zal ik alles doen om zijn herinnering levendig te houden. Daarom heb ik niets willen wegdoen van datgene wat mij aan Wyllie doet denken. Zijn graf moet blijven zolang ik nog leef!

Toen stond Mevrouw Dekesel op en verliet de kamer. Na enkele minuten was ze er weer, in haar handen een oud koffertje. Je kent dat wel; zo een geleefde lichtbruine lederen koffer met versterkte hoeken en twee verroestte bajonetsluitingen. Toen ze deze opende zag ik een koffervol met foto's en administrerende documenten die niet enkel voorbije tijden scheidt van heden, maar ook emotioneel belangrijk scheen. Bedenkend zat ik er bij: elk genealoog zou weten dit naar waarde schatten. En dit was ook zo. Wat mij aanvankelijk de indruk gaf van 'alles naar de aard, maar geen stuk op zijn plaats'; bleek achteraf goed gekend en geordend. Documenten en paperassen uit moeders en vaderstijd. En dan, samengevoegd, meer dan een handvol documenten met betrekking tot Wyllie. Een persoonlijk dagboekje, een militair zakboekje, afschriften van de Besluiten van de 'Prins Regent' waarbij, postuum, aan 'Wyllie Schaepdryver' het Kruis van Ridder in de Orde van Leopold II met de Palm en toekenning van het Oorlogskruis 1940 met de Palm werd toegekend, bidprentjes (B), uittreksels van overlijdensaktes, een ontwerpschets van een grafteken, een ontgravingaanvraag, facturen voor het overbrengen van het stoffelijke overschot, en nog zoveel meer. Met verwondering liet ik mijn ogen aandachtig vallen op wat op tafel werd uitgespreid. Met mondjesmaat haalde mevrouw Dekesel, vingerbladerend, de documenten uitéén en werd mij uitleg verschaft. 'Moet je zien': zegde mevrouw Dekesel, 'Wyllie's kaart van eenzelligheid' (identiteitskaart). Ook aan deze kaart bleek een verhaal gekleefd. 'Zie eens naar de foto (C) op het paspoort; de gelijkenis met Wyllie is toch treffend. Jawel, dit is het paspoort van Wyllie maar de foto is deze van Florraine WILLEMS. Dit was de zoon van vader's zuster die in Kortrijk woonde. Ik nam het document in handen en zag hoe inderdaad, wat klungelig, de natte stempel van de gemeenteadministratie, op de rechteronderkant van de foto, was bijgewerkt. Jeannine Dekesel ging verder: 'Florraine en zijn vader maakten tijdens de oorlog gebruik van dit paspoort. Vader had het aan zijn schoonbroer gegeven die rijkswachter was in Kortrijk. Florraine Willems was werkweigeraar. Hij was al in Duitsland gaan werken en mocht op een bepaald ogenblik met verlof naar huis. Toen werd het plan opgevat dat hij zou onderduiken om die gedwongen tewerkstelling in Duitsland te ontlopen. Vader en zoon zijn dan, per fiets en tijdens de nacht, in rijkswachteruniform, vanuit Kortrijk naar Zandvoorde gereden! Ondanks het feit dat het paspoort op een amateuristische wijze was bijgewerkt hoopte vader Willems dat bij eventuele controle van de Duitsers, bij avond, de vervalsing niet zou opgemerkt worden'. Ze zijn in elk geval in hun opzet geslaagd, Florraine is in Zandvoorde ondergedoken.

Het was kwart over zes en ik moest gaan. Trouwens, ik zag dat het voor mevrouw Dekesel een vermoeiende namiddag was geweest. Een nieuwe afspraak voor de week erop. De documenten, die kreeg ik mee, op voorwaarde dat ik ze bij het nieuwe bezoek terugbezorgde.

Als vlietend water doorheen vingers was de tijd vluchtig geweest en dit moest ik goedmaken. Het was ruim halfelf in de avond toen ik de dossiers had afgewerkt die ik normaliter die dag had moeten behandelen. Ondanks het late uur besloot ik toch om nog eventjes de documenten in te kijken die ik had meegekregen. Ik was er zo door gefascineerd dat het mij ontging dat het al tot de vroege uurtjes kwam (tot ergernis van vrouwlief, hoewel zij dit stilaan van mij gewoon is en niet meer hoeft op zulke dwaasheid geprikkeld te reageren). Dankte ik het aan mijn nachtelijke escapade, wie zou het zeggen, maar de morgen erop, als bij ingeving, herinnerde ik mij de ontruiming van het kerkhof in Zandvoorde. 't Was 1999 toen ik de werkzaamheden leidde tot ontruiming van het kerkhof. De

documenten betreffende deze taak waren in een spaarsel samengebracht. Bovendien bevonden zich daarin ook de weinige papieren die mijn voorganger had nagelaten betreffende de begraafplaats op Zandvoorde. Kon het nu zijn dat in deze bescheiden een bevredigend antwoord stak op de vraag naar het waarom 'Wyllie' herhaaldelijk was ontgraven?

Toen ik die morgen op kantoor arriveerde en nogal gedreven het dossier 'Zandvoorde' opende was het alsof ik het winnende doelpunt scoorde. Ik vond briefwisseling en diverse plattegronden (8)+(D) waaronder deze m.b.t. de aanleg van een eerste columbarium (1980) alsook de aanleg van het nieuwe Ereperk (1979). Aanvankelijk was het de bijgevoegde briefwisseling (9) die nog de meeste aandacht vergde. Bijna alle correspondentie kon inhoudelijk teruggebracht worden tot een nota (E) van de heer René DEFLOOR, Hoofd Begrafenisdienst, die hij op 16 juli 1986 aan mevrouw J. PAUWELYN, Schepen van Burgerlijke Stand, toestuurde. In dit schrijven meldt Defloor dat om reden van het gebrek aan een meer geschikte plek het columbarium was ingeplant tussen de graven van vier oorlogsslachtoffers. Echter, op dat ogenblik is het nieuwe ereperk al aangelegd. Daarom stelt hij voor om deze graven over te brengen naar de nieuwe locatie van het ereperk. Belangrijk om hierbij te melden is dat bij de opsomming van het slachtofferschap 'Wyllie SCHAEPPDRYVER' (10) wordt vermeld. Meteen was er een passend stukje dat in het geheel van de legpuzzel viel en zich zo stukje bij beetje liet ontdekken. Op één van de plattegronden (8), die de afbakening van de oorspronkelijke begraafplaats weergeeft, is dan ook duidelijk de locatie te zien waar zich de graven van de vier oorlogsslachtoffers bevonden. Samengevat betekende dit dat Wyllie vóór 1980 begraven lag rechts van de inkom van de nieuwe begraafplaats in wat toen voor een ereperk moest doorgaan.

Het voorstel van DEFLOOR droeg de goedkeuring weg van het Dagelijks Bestuur in zitting van 22 juli 1986. Een maand later, namelijk op 28 augustus, worden de nabestaanden aangeschreven. Tegelijk wordt medegedeeld dat de kosten van het opgraven, het leveren van een nieuwe lijkkest en het plaatsen van een gereguleerde grafzerk ten koste vallen van het stadsbestuur. Het aanschrijven tot ontruiming gebeurde op wat men mag noemen de gebruikelijke wijze, te weten aan het eerst gevonden, nog in leven zijnde, familielid van de concessiehouder (11). Maar in onderhavig geval betrof het oorlogsslachtoffers die als 'bevoorrechte' mochten rusten in een Ereperk en waarvan het stadsbestuur rechtmatig de concessionaris is. Waarschijnlijk zal de administratie gedacht hebben: *'wat bolt het mij er nog aan toe'* en richtte zodoende hun officieel schriftstuk, voor wat Wyllie Schaepdrijver betrof, aan Marie Schaepdrijver (12). Gelukkig voor Jeannine Dekesel dat deze laatste de goede reflex had om haar over de bedoelde ontgraving te berichten. Het gevolg hiervan is dan weer een brief van 5 oktober 1986 waarbij Jeannine en haar broer Romain verzet aantekenen tegen deze *'overhaaste'* ontruiming van het graf van 'hun' dierbare broer. Er wordt verwezen naar hun ouders, te weten Johannes en Godelieve Dekesel-Den Baes, die het voogdijschap hadden over Wyllie. Zodoende leek het maar vanzelfsprekend dat de briefwisseling van Stadswege tot hen werd gericht. Temeer gezien hun ouders, tijdens de oorlog 1940-45, alles hadden geregeld tot overbrenging van het stoffelijke overschot, de kerkelijke begrafenis (F) en het plaatsen van een grafsteen. *'Zij stelde dat uit eerbied voor hun overleden ouders zij het 'betreurenswaardig' vonden dat het stoffelijke overschot 'EENS TE MEER' verplaatst zou worden en dat de overledene 'NOG ALTIJD NIET' met rust kon gelaten worden. Het zou immers de vierde keer zijn dat de stoffelijke resten opgegraven worden.* Verder beschouwden broer en zuster dat het verleggen van het huidige Ereperk naar een verder van de ingang voorziene plek een daad was waarbij de oorlogsslachtoffers nog meer in de vergetelheid werden geduwd: *'zij die hun leven hadden gegeven voor het welzijn van ieder'*. Het plaatsen van een monotone steen zonder foto zien zij dan ook als een bevestiging van hun visie.

Op 15 oktober 1986 antwoordt Schepen J.M. PAUWELYN met een schrijven gericht aan Jeannine DEKESEL: *'De oprichting van het nieuwe Ereperk dient als eerbewijs beschouwd aan de oorlogsslachtoffers waarbij de overbrenging, het plaatsen van een eenvormige steen en het*

onderhoud van de graven en de beplantingen, volledig ten laste vallen van de stad. Datum en uur waarop de overbrenging zal plaatsvinden, wordt u later bericht'.

In het schrijven van de Schepen was er noch spoor noch hoefslag te vinden over het feit dat Jeannine en Romain DEKESEL gewoonweg niet wilden weten van een verplaatsing. 't Zal waarschijnlijk de macht der gewoonte geweest zijn dat de grieven van verontwaardigden niet begrepen worden op de kantoren van het 'glazenhuis' of mag hier ook 'ivoren toren' gebruikt. In elk geval het stadsbestuur deed alsof hun neus bloedde.

Maar wie nu denkt dat hiermee alles was gezegd, vergist zich. Uit onverwachte hoek welde, weliswaar broos, verzet. Op 28 november 1986 ontvangt Schepen Pauwelyn, als voorzitter van de 4de Raadscommissie, een schrijven van de heer Robert HUYGHE, gemeenteraadslid. Hij had het 'van horen zeggen', uit betrouwbare bron noemt dit dan, dat 'men' zinnens was vier gesneuvelden te ontgraven en deze over te brengen naar het Ereperk. Hij had het over: *'het paard achter de wagen spannen; eerst een beslissing nemen en daarna links en rechts inlichtingen inwinnen, o.a. bij familieleden van deze gesneuvelden'*. Hij vond het maar billijk dat vooraleer enige stappen tot ontruiming zouden gebeuren dit punt op de agenda van de 4de Raadcommissie werd geplaatst en vervolgens in de Wijkraad van Zandvoorde. Als doorwinterde politica speelde Pauwelyn de bal goedgericht naar doel. In een antwoord van 6 januari 1987 aan de heer Huyghe wordt gemeld dat *'ingevolge zijn verzoek'* op de eerstkomende zitting van de vierde raadscommissie de zaak op de dagorde wordt geplaatst.

De vergadering van de 4de Raadscommissie kwam aldus bijeen op 27 januari 1987. Het tweede punt op de agenda was de begraafplaats van Zandvoorde. Opnieuw wordt het gestelde probleem geschetst. De heer Huyghe vraagt dat in het vervolg bij het nemen van dergelijke beslissingen deze dienen genomen te worden binnen de commissie en na raadpleging van de Wijkraad. De Voorzitter, mevrouw Pauwelyn, antwoordt hierop bevestigend waarbij meteen de opdracht hiervoor wordt doorgeschoven aan de heer Julien VERHAEGHE, Afdelingschef. Wat de overplaatsing van de vier oorlogsgraven betreft, meent de Voorzitster Pauwelyn te weten: *'dat deze niet onderhouden zijn en wat de overbrenging betreft naar het ereperk dit gebeurt niet alleen om praktische en esthetische redenen, maar ook geschiedt als eerbetoon aan de gevallenen voor het vaderland. Slechts een 'ver' familielid heeft verzet aangetekend'*. De vergadering stemde in met de overbrenging van de stoffelijke resten en de Wijkraad Zandvoorde diende hierover ingelicht. Wanneer de wijkraad is samengekomen is onduidelijk. Enkel vond ik nog een nota van 12 februari 1987 die de heer Hugo SCHRAMME, Bureauchef Burgerzaken, aan de heer Dries VERMEESCH, Schepen van Wijkcentra, toestuurde. Hierin vraagt Schramme de Schepen dat hij de Wijkraad van Zandvoorde zou informeren betreffende de overbrenging van de stoffelijke overschotten. Een los blad vastgehecht aan de nota van Schramme betreft de tweede bladzijde van het verslag van de wijkraad. Het punt 5.01 op de agenda betreft het standpunt van de wijkraad: *'de wijkraad is van mening dat de ontgravingen een zuivere privé aangelegenheid zijn. Zij veronderstelde dat het stadsbestuur alle wettelijke formaliteiten met betrekking tot had vervuld. De stoffelijke resten kunnen aldus worden overgebracht naar het Ereperk'*.

Al bij al bleef het betoog (tussenkost) van de heer Robert Huyghe dus slechts bij één enkele onverwachte windstoot. Uit wat ik geleerd had veronderstelde ik dat na februari 1987 de stoffelijke resten van de bedoelde vier overgebracht waren naar het Ereperk. Maar deze veronderstelling was buiten de duiding van Roger DUPON gerekend. Deze laatste had er zomaar eventjes veertig jaar dienst opzitten in de dienst Begraafplaatsen waarvan ruim vijftwintig jaar als Ploegbaas. Ik had het altijd goed kunnen vinden met deze leuke kerel. Hij waarschijnlijk ook met mij want elke vrijdag stipt om half twaalf brengt hij mij een bezoek en doet mij vaak de narigheden van de voorbije week een beetje vergeten. Zijn bijzondere natuur is er één waarbij hij op een komische wijze belangrijke zaken weet te relativiseren. Zoals gezegd is Roger het levende fossiel (goedbedoeld) van de voorbije tijd der begraafplaatsen. Hij is het die, met een geheugen als een

ijzeren pot, met uitgesproken zekerheid bepaalde gebeurtenissen tot het kleinste detail kan navertellen. Uit zijn relaas kwam ik te weten dat de ontgraving en overplaatsing van de stoffelijke resten pas gebeurde na 1988! Je kunt natuurlijk denken: *'de administratie die maalt traag'*, maar ik kan mezelf niet onthouden te denken dat dit uitstel meer te maken had met organisatie en/of het doorschuiven van een opdracht naar werklieden. Als je dan weet dat 1987 een verkiezingsjaar was voor de Plaatselijke Overheden.

La Dame Pauwelyn etait agitée comme un diable dans un bémolier, om het mooi in haar moedertaal te zeggen. Als politica zat zij ongetwijfeld in een moeilijk parket. Belofte maakt immers schuld, dat weet iedereen. *'Jeannetje Pauwelyn had mij beloofd dat Wyllie en de andere drie mochten blijven'*, herinnerde ik mij de woorden van Jeannine Dekesel. Waarschijnlijk koos Pauwelyn haar woord te houden en werden de stoffelijke resten niet ontgraven; tenminste toch niet tot na de verkiezingen.

Eén gek stelt meer vragen dan honderd wijzen kunnen beantwoorden. Al het zo-even genoemde maakte mij verward. Ik besloot dan maar te vergeten wat ik dacht te weten. Mevrouw Jeannine, zij zou wel het inzicht verschaffen?! Vandaag weet ik dat de stoffelijke resten zijn overgebracht, enkel het tijdstip waarop dit gebeurde is onduidelijk. Vreemd is dat het dode lichaam van Wyllie niet naar het ereperk werd overgeplaatst? Op deze vraag antwoordde Ploegbaas Roger: *'Wij hebben er drie naar het ereperk overgebracht; een vierde moest in de gewone lagen (lees rijen) worden bijgezet; ik weet niet waarom'*.

Een goede week na mijn eerste bezoek aan de familie Dekesel nam ik opnieuw contact met hen op. Ik werd uitgenodigd om de volgende donderdagnamiddag langs te komen.

Opnieuw voelde ik de oprechte goedheid van deze mensen. De vriendelijke sfeer werd terug benadrukt met een kopje koffie. Er werd eerst over 'koetjes en kalfjes' gepraat. De toch speciale manier waarop de tuin was aangelegd. Coniferen die als puntige torens, de één na de andere, broederlijk naast elkaar, het tuintje afboorden alsof Gods beschermende handen het wilde afschermen tegen de foute buitenwereld waarin wij vandaag leven. Maar 'Koentje Ongeduld' kon niet langer wachten. Midden het aangename gesprek veranderde ik van onderwerp met m'n vraag: *'zeg eens, mevrouw, wanneer en waarom werd Wyllie verplaatst en waarom niet naar het Ereperk; ik zit duidelijk met deze vraag'*.

'Wel, dit gebeurde door de opvolger van Schepen Pauwelyn, de heer Quaghebeur': zei mevrouw Dekesel met wrange spot. *'Ik ben nog op zijn kantoor geweest op het Stadhuis. Ik zat daar voor hem de zaak uitéén te leggen terwijl hij voortdurend aan het schrijven was. Hij had geen gehoor voor mijn probleem. Na mijn relaas hield hij op met schrijven en stelde dat het een beslissing was van het vorige College en dat om reden van herschikking van de ruimtes binnen de begraafplaats de vier bedoelde graven dienden verplaatst. Ik verzette mij tegen het nodeloos vernietigen van het grafmonument en aanvaardde dan maar het nieuwe voorstel om Wyllie naar een andere plaats over te brengen dan dat nare ereperk'. Dit moet gebeurd zijn in de loop van 1988.*

Dat was het dan! Toch niet een nalatigheid of stiefmoederlijke houding van een vorig diensthoofdcollega, maar een onvermijdelijke beslissing van mevrouw Jeannine Dekesel. Een besluit dat was ingegeven door haar ontembare misnoegdheid tegenover het nieuwe ereperk waarvan zij vond dat daar de oorlogsslachtoffers in de vergetelheid werden geduwd. Ook had ze haar ongenoegen meer dan eens laten blijken aangaande het gebruikte grafteken. Dat vond zij maar niets: *'Monotoon en je kon er geen foto op plaatsen'*. Dit laatste intrigeerde mij. Haar verzet was op meer gestoeld dan het misprijzen van een welbepaald type grafteken dat door het stadsbestuur voor het ereperk was vooropgesteld. *'Je hebt duidelijk iets tegen dit type van grafteken'*, vroeg ik haar. *'Neen!'* *'Ik heb er niets tegen, maar ze moeten van het grafmonument van Wyllie blijven'*, antwoordde Jeannine opgewonden. Waarschijnlijk verontwaardigd door mijn vraag, maar tegelijkertijd wetend hoe geprikkeld ze reageerde, gaf ze mij spontaan het antwoord. *'Mijn ouders hebben inderdaad die*

jongen laten ontgraven en overbrengen van uit zijn oorlogsgraf in Hasselt. Hij werd begraven vóór de kerk, links van de inkom. Voordat Wyllie naar het leger trok werkte hij in de 'Steenbakkerij Kindt' in Stene Dorp. Je weet wel waar zich nu het oude gemeentehuis van Stene bevindt. Het geld dat hij er verdiende spaarde hij voor het huwelijk met zijn Elisabeth. Mijn ouders hebben dan het geld gebruikt voor de aankoop en oprichting van zijn grafmonument. En juist daarom mag zijn grafmonument niet verdwijnen'. Verdomme, wat een ellende, dacht ik. 'k Had in de grond kunnen kruipen van schaamte. Met opgeblazenheid en een niet te ontkennen gemak stelde ik vragen in de hoop een meer dan goed verhaal op schrift te krijgen. Zo koud als ijs vond ik nu mijn houding. Ineens realiseerde ik dat mijn navelstaren in schril contrast stond met het verdriet en verlies van een dierbare.

Was het omdat allen daar mijn innerlijk gevoel beseften; het werd stil en ik realiseerde mij dat met deze laatste uitleg van Jeannine de kaap was gerond. Ik wist nu dat Wyllie ook ontgraven was van uit een rustplaats vóór de kerk. Hoe hard dit ook uit de bek moge komen, ik kende uiteindelijk de vier plaatsen waar die arme drommel ter aarde was besteld. Hasselt, zijn eerste rustplaats. Zandvoorde: vóór de kerk, vervolgens rechts aan de inkom van de nieuwe begraafplaats en uiteindelijk daar waar ik zijn graf had ontdekt. Enkel wilde ik nog weten, als dat nog eventjes kon, waarom hij van vóór de kerk was ontgraven. Ik wist dat andere grafvergunningen daar waren gebleven tot de totale ontruiming van het kerkhof in het begin van 1999. Hoewel ik er mezelf niet gelukkig bij voelde stelde er zich nog een laatste vraag: *'Mevrouw, waarom hebben ze Wyllie, in godsnaam, van vóór de kerk laten ontgraven'*? Het juiste tijdstip kon zij zich niet meer herinneren. *'Dit gebeurde ten tijde van Burgemeester Camiel PAEPE, de laatste Burgemeester van Zandvoorde (13). Het soldatenkerkhof bevond zich toen links aan de inkom van de kerk. In die tijd heeft men de oude kerkhofmuur laten afbreken. Er diende ruimte gemaakt aan de inkom van de kerk om reden dat er een parking diende voorzien voor wanneer er begrafenissen waren. Op dat ogenblik heeft men de vier oorlogsgraven overgebracht naar de nieuwe begraafplaats. Ik ben toen ook niet bericht. Wel één van de zussen van Wyllie. Echter was ik wel aanwezig bij de ontgraving. De stoffelijke resten en hun persoonlijke grafzerk zijn overgebracht naar de nieuwe begraafplaats aan de Kloosterstraat (14) . De vier werden herbegraven rechts aan de inkom van de begraafplaats daar waar nu een parking gelegen is. Zij werden er twee aan twee begraven en middenin stond een kruis' (15) .* Alsof het bedoeld was als een afscheid vroeg mevrouw DEKESEL mij of Wyllie Schaepdryver daar uiteindelijk zou blijven liggen. Ik antwoordde haar dat dit geen probleem kon zijn; een simpele aanvraag tot hernieuwing van de grafvergunning volstond. Waarvoor ik dan ook de nodige administratieve stappen heb ondernomen.

Epiloog

De tijd gaat snel en vandaag, zeg maar een paar jaar later, is het mij finaal gelukt dit toch bijzondere verhaal op papier te zetten. Ondertussen ben ik meermaals in het Stadsarchief (16) de Bestuurlijke Documenten van de deelgemeente Zandvoorde gaan inkijken. Geen enkel document, bestuursbeslissing of uitgaande briefwisseling die enigszins verwijst naar een ontgraving vóór de kerk van het bedoelde slachtofferschap. Vermoedelijk vonden de Bestuursmensen van toen het niet belangrijk dergelijke beslissingen te laten registeren. Dit laatste doet natuurlijk geen afbreuk aan de goede bedoelingen van de Bestuurslui in deze zaak. Het was er hen heus niet om doen deze graven te kleineren door ze te verplaatsen van de inkom van de kerk naar de nieuwe begraafplaats aan de kloosterstraat. Het enige wat mij nog op de maag ligt, is dat het juiste tijdstip waarop de verplaatsing gebeurde nooit te achterhalen is. Wat ik weet is dat deze plaatsvond ten tijde van de laatste Burgemeester van Zandvoorde; de heer Camiel DEPAEPE. Dit wil zeggen dat de ontgraving en overplaatsing heeft plaatsgevonden in de periode tussen 1964 en 1970. Eenzelfde scenario kun je stellen voor wat de ontgraving betrof binnen de nieuwe begraafplaats; m.n. van een geïmproviseerd ereperk, vooraan de begraafplaats, naar het gereguleerde ereperk halverwege de begraafplaats. Zowel Schepen Pauwelyn als haar opvolger de heer Quaghebeur hebben de 'ontgraving en

overplaatsing' met goede bedoelingen laten gebeuren. De rode draad door dit verhaal of noem het 'het bestendig motief' ligt ongetwijfeld in de ijzige wil van sommigen, vroeger en vandaag nog altijd, om van een slachtofferschap de vermaatschappelijking te verwezenlijken. Dit laatste staat als een paal boven water. Zij die hun leven gaven voor het vaderland zullen hun dode lichaam afstaan tot blijvend symbool van zowel nationale eenheid als van de staatkundige gesteldheid van onze grenzen. In deze context is er dus geen ruimte voor persoonlijke gevoelens zoals deze van mevrouw Jeannine DEKESEL. Haar weigering om het dode lichaam van Wyllie over te brengen naar het nieuwe ereperk stond en staat gelijk aan deze jongeling in de hoek van de vergetelheid te plaatsen. Wyllie SCHAEPDRYVER, amper 22 jaar oud, evenveel soldaat, evenveel oorlogsslachtoffer, zal blijven rusten tussen gewone stervelingen tot aan het einde van de toegestane gunningperiode van zijn grafconcessie.

Misschien is dit verhaal het uiteindelijke eerbetoon aan Wyllie SCHAEPDRYVER. Te weten dat zijn zuster, mevrouw Jeannine DEKESEL, 65 jaar na zijn overlijden, hem nog steeds in haar hart sluit en ongeacht de moeite toch steeds het nodige zou doen opdat zijn grafplaats zou blijven, inclusief zijn grafmonument. Een oprecht eerbetoon is wat nu volgt; m.n. het op papier zetten van, zegmaar, het korte levensverhaal van Wyllie.

Het verhaal van een brave soldaat.

Wyllie Schaepdryver werd geboren in Oudenburg op 13 januari 1918. Op één na de jongste van acht kinderen. Amper vier jaar oud sterft zijn moeder. Het kind is vijf wanneer zijn vader sterft. Na het overlijden van vader worden alle kinderen ondergebracht bij pleegouders, lees bij familie. Ongetwijfeld een uiting van edelmoedigheid, maar tezelfdertijd betekent dit ook de scheiding en vervreemding onder de kinderen. Zo zal, bijvoorbeeld, het zusje Anna worden ondergebracht bij een oom en tante die woonachtig zijn in Knokke-Heist. Ik kan mij niet van de indruk ontdoen dat de groepsfoto (G), vermoedelijk genomen een vijftal jaar na het overlijden van de vader, een zekere onwelwillendheid aantoonde. Waarschijnlijk niet enkel omwille van de foto-opname, m.n. de curiositatis causa, lees het poseren voor een onbekend type camera obscura, maar ook denkelijk om reden van de vervreemding die er toen al was ontstaan tussen de broers en zusters. Let hier in het bijzonder op Anna, zittend, eerste van links, ik vind het een kind met droefheid in de ogen. Wyllie kwam aldus bij zijn oom en tante, Jan DEKESEL en Godelieve DEN BAES, terecht. Jan (Johannes) DEKESEL was de broer van Wyllie's moeder. Het laat geen twijfel dat zijn pleegouders goed voor hem hebben gezorgd. Zij hebben het kind onmiddellijk als hun eigen kind beschouwd. Het troostende antwoord van moeder Godelieve bij het verdriet van Jeannine: 'Wyllie is je broer en dat zal zo blijven' (H) wijst duidelijk in deze richting. Het feit alleen dat zij (de pleegouders) zich de meeste moeite en inzet hebben getroost om het dode lichaam van hun pleegzoon te laten overbrengen (I) van Hasselt naar Zandvoorde bewijst voldoende hun liefde voor hem. Maar weet je, een verlaten huis kraakt omdat het de innerlijke warmte mist. Ondanks de goede zorgen zal er bij Wyllie altijd een gevoel geweest zijn van verlatenheid. Op een bepaald ogenblik in je leven wil je gewoon weten wie je bent, waar je thuis hoort, je afkomst. Voor Wyllie zal dit ook niet anders geweest zijn. Hij zal, ongetwijfeld, bij kinderlijk verdriet, bij een val op de harde grond of het aanschouwen van het harde leven en zelfs als puber, op zachte toon of luidkeels, de troostende of terechtwijzende woorden van zijn moeder of vader hebben gemist. Maar aan dit laatste zit ook hoop verankerd. Wyllie was vastbesloten om zijn leven op punt te stellen. Zo zien wij dat hij actief was bij de kerkgemeenschap en het cultuurleven van Zandvoorde. Zo was hij 'Ijveraar van den Bond van 't Heilig Hart' (kerkgenootschap) en lid van de toenmalige Toneelkring en Zangkoor van Zandvoorde. Hij werkte als steenbakker bij de steenbakkerij 'Kindt'. De steenbakkerij die zich bevond daar waar vandaag het oude gemeentehuis van Stene staat. Zijn verdiende geld spaarde hij voor het huwelijk met zijn vriendin Elisabeth (J). Elisabeth was zijn beloofde land. Zijn bloem der liefde; zijn steun en toeverlaat. De adem van zijn amoureuze hersenweefsels. Een enkele bladzijde, als voorbeeld, uit zijn dagboekje (K) spreekt hierover boekdelen: 'Ik strijd voor geen zakelijke

redens –Ik strijd voor de liefde – Mijne liefde en Elisabeth's liefde'. Hij was totaal ontwricht wanneer er een haartje in de boter zat. Bij een banaal liefdesconflict schrijft hij: *'Mijn geest is ten prooi van allerhande onaangename diepbedroevende gedachten – Op 29 juni 1938 zijn wij van elkaar'* (dit amoureuze perikel was van tijdelijke aard).

Het was 25 februari 1937 wanneer Wyllie als dienstplichtige van de klasse 1937 (milicien) in *'werkelijke dienst'* komt bij het 4de Linieregiment (L). De duur van de dienstplicht was zeventien maanden. Aanvankelijk was voor mij deze periode van Wyllie's leven uiterst onduidelijk. Collega Freddy Hubrechtsen gaf mij de hint om poolshoogte te nemen bij de *'Centrale Dienst van het Stamboek'* (OCM) in 1140 Brussel (15). Belangrijk om hierbij te vermelden is dat mijn aanvraag zeer vlot werd behandeld. Puikbest mag het genoemd worden. Een zekere Yves DANNEELS behandelde mijn aanvraag. Hij liet mij een uiterst gedetailleerde bundel geworden met een stamboekuitreksel (M) met o.a. de opgave van Wyllies militaire diensten, een overzicht van de toegekende eervolle onderscheidingen en fotokopieën van de documenten aanwezig in zijn stamboekdossier. Uit de toegestuurde documenten blijkt een integer en intelligent mens, *'Wyllie Schaepdryver'*, naar voor te komen. Op 25 juli eindigt voor Wyllie de dienstplicht en gaat hij met onbepaald verlof. Tezelfdertijd wordt hij benoemd tot de graad van Korporaal. Zoals iedereen wel kan veronderstellen doet Wyllie zijn dienstplicht in een uiterst hectische periode.

De oorlogsdreiging van Nazi-Duitsland is een realiteit. De oorlogsneurose is duidelijk voelbaar in de West-Europese landen. In België is dat niet anders. Bij de opsomming van Wyllies diensten (M) ziet men dan ook dat hij meerdere *'wederoproepen'* krijgt en dan weer opnieuw met onbepaald verlof wordt gestuurd. Het *'wederoproepen'* van dienstplichtigen loopt omzeggens parallel met zowel de politieke als militaire bewindsdaden van de ex-korporaal Adolf HITLER en zijn Nazi-regering (17). Op dezelfde lijst *'Opsomming van de diensten'* vindt men ook dat Wyllie op 27 april 1939 als afwezig op het appel wordt gemeld. Hiervan weet mevrouw Jeannine DEKESEL dat Wyllie was opgenomen in het militaire hospitaal waar hij werd verpleegd voor ernstige huiduitslag. Het gevolg van stress, angst en onzekerheid waarvan hij en anderen niet gespaard bleven. Om bij dit laatste nog even stil te houden, wil ik toch wijzen op de diepmenselijkheid, de beperktheid van iemand, om verder te moeten gaan wanneer je weet dat je vroeg of laat geconfronteerd wordt met de gruwel van oorlogvoering. Blijkbaar is er van deze verpleging niets in zijn dossier terug te vinden. Het feit dat hem hiervoor niets strafbaar wordt toegerekend wijst in de oprechtheid van het voorval en ziekte. Echter is de *'wederoproeping onder de wapens'* van 26 augustus 1939 een *'Mobilisatieoproeping'*. Frankrijk en Groot-Brittannië hadden immers Adolf Hitler en zijn acoliëten bedreigd met een oorlogsverklaring indien zij hun plannen wilden ten uitvoering brengen m.b.t. de invasie van Polen. Wat dan ook gebeurde op 1 september 1939. Op 15 november 1939 wordt Wyllie gelijkgesteld met de graad van Sergeant. Hij krijgt een bijkomende opleiding bij het 3de Linieregiment in april 1940. Wat vermoedelijk wijst op een voorbereiding voor een eventuele te verwachten Duitse militaire invasie. Op 10 mei 1940 worden België, Nederland en Luxemburg aangevallen door de Duitsers. Op die dag wordt Wyllie benoemd tot de graad van Sergeant. Dan gebeurde het onvermijdelijke. Sergeant Wyllie SCHAEPDRYVER wordt bij een vijandelijke aanval, ter hoogte van het Albertkanaal, vermoedelijk door een kogel van een Duitse sluipschutter, neergeveld. Op een document van het Ministerie van Landsverdediging – Dienst van het Militair Personeel, d.d. 19 april 1945, aan de Dienst der Pensioenen, vind ik aan de keerzijde van het document de beschrijving van wat er zich op zondag 12 mei 1940 heeft voorgedaan en hoe uiteindelijk Wyllie Schaepdryver sneuvelde. Vooreerst wil ik wijzen op het feit dat Wyllie niet op 11 mei 1940 stierf zoals dit op zijn grafmonument en zijn bidprentje is vermeld. Het was duidelijk op 12 mei 1940 om 7H30 in de morgen. Wyllie Schaepdryver deed dienst als Sergeant bij het 4de Linieregiment – 1ste Bataljon – 2de compagnie. Zijn Commandant was een zekere Majoor SOUKA; zijn luitenant was Mathieu CEELLEN en zijn Pelotonoverste stond onder bevel van Luitenant DEKENS.

Sergeant Wyllie SCHAEPPDRYVER sneuvelde aan het Albertkanaal te Hasselt. Hij werd er dodelijk getroffen tijdens een vijandelijke aanval op ongeveer 250 meter ten oosten van de eerste spoorbrug over den Curingersteenweg. Het was een fataal schot in het voorhoofd. De dood moet onmiddellijk ingetreden zijn. Luitenant CEELLEN (N) meldt hierover het volgende: *'Ik heb hem zien vallen, maar niet zien sterven. Ik vernam het van soldaat Van Severen van het Peloton van klas 38'*. Op een ander document, te weten het formulier 'Proposition pour Distinction Honorifique' (voorstel voor een eervolle onderscheiding) met einddatum van behandeling 17 april 1946 getuigt dezelfde Luitenant CEELLEN: *'Op 12 mei 1940, gedurende een terugtochtmars van Jongenbos naar Halen, werd het bataljon plotseling in de flank aangevallen te Hasselt-Kassingen (?) door Duitse troepen die het Albertkanaal overgegaan waren. Gedurende het gevecht in het welke de 2de compagnie de hoofdgroep van de voorhoede vormde sneuvelde Schaeppdryver. Dit gebeurde rond 6H30.*

De dag erop werd om 10H00 het overlijden aangegeven op het gemeentehuis van de stad Hasselt. De tekst op deze aangifte luidt: *'Het jaar negentien honderd veertig, den twaalfden mei, is te Hasselt aan het Albertkanaal overleden: Willy Joseph Schaeppdrijver, werkman, sergeant van het 4e linie regiment, 2e compagnie, geboren te Oudenburg den dertien den januari negentien honderd achttien en wonende te Zandvoorde (Oostende), Grintweg nr. 49, zonder verdere inlichtingen'.*

Bovenaan de 'aangifte van overlijden' staan twee handgeschreven vermeldingen: te weten, één, 'Melden oorlogsslachtoffer', vermoedelijk geschreven op het ogenblik van aangifte. De tweede vermelding: 'Stierf voor België', getekend met een onleesbare handtekening op data 14-05-1953. Wat leren ons deze twee handgeschreven vermeldingen: dat bij de aangifte van overlijden Wyllie blijkbaar wordt beschouwd als een oorlogsslachtoffer en niet als een gesneuvelde soldaat. Een vergetelheid of gewoon het resultaat van een ongewone situatie? De andere vermelding 'Stierf voor België' en die pas op 14 april 1953 op de akte werd vermeld is het gevolg van een lange en vermoeiende procedure die Johannes DEKESEL heeft moeten ondernemen tot het verkrijgen van 'oorlogsschade'. Inderdaad nogal wat documenten die ik zowel heb mogen inkijken bij mevrouw Jeannine DEKESEL als deze die mij werden toegestuurd door de Centrale Dienst van het Stamboek handelen over deze aanvraag. Op 21 augustus 1946, ten gevolge een Regentbesluit van 30 maart 1946, start de heer DEKESEL de procedure tot het verkrijgen van oorlogsschade. Deze oorlogsschade staat gelijk tot het verkrijgen van een forfaitaire vergoeding die de kosten moeten dragen tot ontgraving, bekisting, vervoer, overbrenging en herbegraven van het stoffelijke overschot naar de begraafplaats van domicilie. De zaak zal jaren duren. Alles draait rond het feit dat op de akte van overlijden niet de vermelding staat: *'Gestorven voor België'*. Dan moet je weten, dat het nog uitgerekend het 'Ministerie van Landsverdediging' is, althans toch volgens de bijgevoegde documenten, dat in de fout was gegaan. Na lang procederen en volharding laat uiteindelijk het 'Ministerie van Landsverdediging' met een schrijven van 18 juli 1958 aan de heer DEKESEL weten dat op de overlijdensakte van Wyllie de vermelding 'Stierf voor België' werd aangebracht. Dan nog maar liefst vijf jaar na de effectieve vermelding op de overlijdensakte! Op het einde van 1959, dertien jaar na aanvraag, negentien jaar na het overlijden van Wyllie, heeft Johannes DEKESEL, dan de 'betwiste' oorlogsschade mogen ontvangen.

Dit onderhavige staat in schril contrast met de toekenning, ten postume titel, van de eretekens 'Kruis van Ridder in de Orde van Leopold II met Palm' en toekenning van het 'Oorlogskruis 1940 met Palm' (in uitvoering van de Besluiten van de Prins Regent Nr. 3090 dd. 5 november 1946 en Nr. 4258 dd. 19 september 1947). 'La Commission chargée de l'examen des droits aux décorations' had vrij snel na de bevrijding, postuum, aan de Wyllie SCHAEPPDRYVER en zoveel andere gesneuvelden, eretekens (O) toegekend. Voor wat Wyllie betrof was dit al afgerond op datum van 16 april 1947. De snelheid waarmee eretekens, postuum of niet, toegekend werden had wellicht te maken met wat de commissie als besluit vermeldde bij de toekenning; m.n. *'Est tombé glorieusement pour la Patrie'*.

Het dode lichaam van Wyllie Schaepdryver was, net als de zovele andere gesneuvelden, Belgen, Canadezen, Polen, Britten en zelfs Duitsers, het symbool geworden van hun natie en/of nationale eenheid.

Om te eindigen wil ik verwijzen naar het document met aanwijzer **P** (lijst Documentatie). Het betreft hier een verlofbrief van Sergeant Schaepdryver. Daarop staat dat hem een vergunning was toegekend voor twee verlofdagen. Hij diende zijn korps te verwoegen op 9 mei 1940.

Wyllie Schaepdryver sneuvelde op 12 mei 1940. Hij ligt begraven op de begraafplaats op Zandvoorde. Op zijn graf staat een grafmonument bekostigd met geld die hij spaarde voor het huwelijk met zijn Elisabeth; zijn enige liefde.

Verwijzingen:

- (1) Elke avond wordt daar de 'Last Post' geblazen ter herdenking aan 'zij' die streden in de Grote Oorlog (1914 – 1918).
- (2) Georges CLEMENCEAU: Premier van Frankrijk tijdens de eerste wereldoorlog.
- (3) Begraafplaats voor heldhaftige of bijzondere slachtoffers van een oorlog.
- (4) Philippe Ariès: Het uur van onze dood. – Uitgeverij De Arbeiderspers – Antwerpen.
- (5) Clovis (= Chlodovech) aanvoerder van de Frankische stam der Saliërs die er in slaagde het grootste deel van Gallië onder het Frankische gezag te brengen. De door Clovis gevestigde dynastie der Merovingers (ca. 430 – 751) wist zich te handhaven op basis van oorlogen, uitgebreide bezittingen en van een curieuze combinatie van voorchristelijke sacraliteit en kerkelijke steun.
Bron: LES MÉROVINGIENS. MUSÉOBUS DU MINISTÈRE DE LA COMMUNAUTÉ FRANÇAISE April 1998 – november 1989.
- (6) Tegenwoordig is de gangbare opvatting dat beide wereldoorlogen in werkelijkheid een enkele strijd was, slechts onderbroken door een onrustige wapenstilstand.
- (7) deugdzzaam – eerbaar en vooral eenzaam.
- (8) Door de wetmaker was bepaald dat naast het verstrooien op een strooiakker ook de mogelijkheid diende te bestaan om de as van verbrande lijken in urnen in nissen van een columbarium bij te zetten. Artikel 24 van de wet van 20 juli 1971 'Wet op de begraafplaatsen en de lijkbezorging'.
 - Ereperk Zandvoorde is een ontwerp van de binnenhuisarchitect Monica VANDERHISPALLIE (was tijdelijk in stadsdienst als tekenaar). Zij projecteerde dit Ereperk op 17 mei 1979. Een nota van de heer René DEFLOOR aan de heer Maurice VROOMEN, Afdelingschef Burgerzaken, op datum van 6 november 1980, waarin hij zich beklagt over het feit dat er op het nieuwe Ereperk niet-gereguleerde grafzerken werden geplaatst, leert ons dat dit perk werd aangelegd ofwel in de tweede helft van 1979 ofwel in het begin van 1980. Het juiste tijdstip zal door ondergetekende op verloop van tijd wel eens worden nagetrokken.
 - Columbarium Zandvoorde is een ontwerp van de heer René VIERLINCK, Bureauchef van de toenmalige Technische Dienst van de stad. Hij projecteerde dit columbariumelement voor de begraafplaatsen in Zandvoorde en Stene Dorp. De plaatsing gebeurde in de loop van het jaar 1980. Dit dossier werd goedgekeurd bij gemeenteraadsbeslissingen van 23 mei 1980

(aanvaarding) en 08 juli 1980 (het toewijzen). De werken werden toegewezen aan de firma P.V.B.A. NOVBO, St.-Ricquierstraat, 3, te Bredene. Deze elementen werden aanvankelijk geplaatst:

- o Voor Zandvoorde: links van de inkom. Waar vandaag een parking is voorzien.
- o Voor Stene Dorp: Aan de achtergevel van de kerk, links.

Wat de plattegronden betreft zijn deze allen kopieën, lees zagezegde blauwdrukken. Blijkt dat de originele plannen niet meer te vinden zijn. Het betreft hier de aanleg en uitbreiding van de begraafplaats Zandvoorde.

De plattegronden handelen over:

- Een plattegrond met de aanvankelijke vorm, grootte en aanleg van de begraafplaats zoals deze in 1959 was bedoeld. Dit plan heeft noch aanwijzer noch plannummer. Bij de opgetekende lagen, lees rijen, der grafvergunningen vindt men de namen van concessionarissen. Ook zijn de namen vermeld van de mensen die werden bijgezet in de lagen voor onvergunde grond. Bij nader onderzoek van dit plan, lees een kwestie van het natrekken wie als laatste werd bijgezet, heb ik kunnen vaststellen dat dit plan getekend moet zijn in 1975. Op dit plan kun je de bedoelde oorlogsgraven zien die zich situeren rechts aan de inkom.

- Een ander plattegrond is deze met volgende vermelding: 'Ontwerp uitbreiding begraafplaats wijk Zandvoorde'. Dit plan heeft als aanwijzernummer 250/24 en werd opgemaakt door de heer René Vierlinck, Bureauchef-Tekenaar, op datum van 15 mei 1978. Op dit plan ziet men een columbarium getekend die zich midden de vier oorlogsgraven bevindt (de plaats dus waar zich vroeger een kruisbeeld bevond). Het plan heeft ook de aanleg van een strooiweide aan, het nieuwe ereperk en bovendien ziet men dat de begraafplaats met de helft aan oppervlakte is uitgebreid (huidige oppervlakte). Bij het nader bekijken van het plan stelde ik vast dat de datum van opmaak niet strookt met de aanleg van de diverse bijzettinginfrastructuren. Bijvoorbeeld wordt in onderhavig punt (8) vermeld dat de binnenhuisarchitect Monica VANDERHISPALLIE het ereperk op 17 mei 1979 ontwierp. Een jaar dus na opmaak van onderhavig plan. Het Columbarium is een ontwerp van Vierlinck en de plaatsing gebeurde in de loop van het jaar 1980. Twee jaar dus na de opmaak van het plan. Als laatste punt wil ik verwijzen naar de uitbreiding van de begraafplaats. Eerder toevallig kreeg ik onlangs een ander plattegrond van de begraafplaats in handen; deze kwam van de dienst 'Openbare Werken' (vandaag dienst Stadsgebouwen), gekend onder aanwijzernummer 6004/1, opgemaakt door de heer Laurent SOENEN op datum van 9 november 1978. Dit plan is een uitvoeringsplan 'tot het verplaatsen van het kruis (calvarie) en het verlengen van de hoofdweg'. Dit ontwerp is gedagtekend 6 maand na het plan 205/24.

Om kort te gaan geeft de plattegrond met aanwijzer 205/24 een duidelijk beeld van de diverse uitbreidingen van de begraafplaats Zandvoorde, maar dient deze van een latere datum te zijn dan de vermelde datum van 15 mei 1978. Vermoedelijk werd dit plan in basisvorm opgemaakt op de vermelde datum en werd deze dan herhaaldelijk bijgewerkt. Een correcte datum zal veeleer het jaar 1980 vooropstellen. Het jaar waarop men vaststelde dat, na plaatsing van een eerste columbarium, de vier graven van oorlogsslachtoffers dienden verplaatst te worden.

(9)

1. Nota d.d. 06.11.1980 van René DEFLOOR aan de Afdelingschef M. VROOMEN.
2. Nota d.d. 16.07.1986 van René DEFLOOR aan Schepen J.M. PAUWELYN.
3. Collegebesluit d.d. 22.07.1986 'goedkeuring voorstel diensthoofd'.

4. Kopie van de brieven d.d. 28.08.1986 die werden toegestuurd aan nabestaanden met melding van het Besluit tot 'ontgraven en verplaatsen' van de stoffelijke resten van de vier oorlogsslachtoffers.

5. Vergaderingverslag 4de Raadscommissie d.d. 27.01.1987.

6. Nota d.d. 12.02.1987 van Hugo SCHRAMME aan de Schepen D. VERMEESCH.

(10) De vier bedoelde graven van oorlogsslachtoffers waren (volgens nota Defloor):

- Willy Schaepdryver: ° Oudenburg in 13.01.1918
 † Hasselt in 18.05.1940.
- Gustaaf Kindt: ° Oudenburg in 10.09.1894
 † Beveren Roesbrugge in 27.05.1918.
- Michel Degoe ° Zandvoorde in 16.03.1894
 † Pervijze op 01.04.1915.
- Albert Vermeire – zoon van Jan en Sophia Depoorter
 ° in 1897
 † in 1918.

(11) Ministeriele Omzendbrief d.d. 21 oktober 1971. Hoofdstuk II 'Concessies', punt 1 en 2 bepalen dat bij hernieuwing en afschaffing (= verplaatsingen) van concessies, een akte, opgemaakt door de Burgemeester, gedurende een jaar aan de ingang en aan het graf dient aangeplakt. Daarnaast dient aan de 'concessiehouder' of nabestaanden een schrijven gericht.

(12) Een zuster van Wyllie die woonachtig was in Knokke-Heist.

(13) Legislatuur 1964 – 1970.

(14) Uit onderzoek in het stadsarchief, lees gemeenteraadsverslagen, heb ik ontdekt dat de begraafplaats van Zandvoorde in 1959 werd opgericht naar een ontwerp van de heer R. MEYER, architect. Dit is dezelfde architect van het gemeentehuis van Zandvoorde. De site van de nieuwe begraafplaats was al bepaald in het B.P.A. nr. 1 bis "Dorp", opgemaakt door Arnold DEVOS, Stadsingenieur-Architect (Stad Oostende), goedgekeurd bij K.B. van 24 juni 1955. Vastgesteld werd dat de oud-burgemeester van Zandvoorde, de heer Emeric GEVAERT, omzeggens als eerste werd bijgezet op deze nieuwe begraafplaats in datum van 14 december 1959 († 09.12.1959). Hij was één van de bezielers van de oprichting van deze nieuwe begraafplaats. Toen al was er sprake om na verloop van tijd het kerkhof rond de kerk te sluiten.

(15) Centrale Dienst van het Stamboek: Vandaag resulteert deze dienst onder

DEFENSIE
DEFENSIESTAF
ALGEMENE DIRECTIE HUMAN RESOURCES
DIVISIE PERSONEEL
Sectie Administratieve expertise

Ondersectie Notariaat
Kwartier Koningin Astrid
Bruynstraat 1
1120 Brussel

(16) Stadsarchief Oostende – Stadhuis Oostende 1ste verdieping –

Met dank aan mevrouw Claudia VERMAUT, Stadsarchivaris, en haar medewerkers.

(17) Internet Pagina "België – 10 mei 1940" users.pandora.be/jeroenWO2/België.htm

Documentatie:

- (A) Foto van het echtpaar Marcel en Jeannine DEKESEL-DEKESEL.
- (B) Bidprentje van Wyllie SCHAEPPDRYVER
- (C) Kaart van eenzelvigheid van Wyllie Schaepdryver met de foto erop van Florraïne WILLEMS.
- (D) Plattegrond: Ereperk – eerste columbarium – eerste strooiweide.
- (E) Nota van dhr. René DEFLOOR, Hoofd Begrafenisdienst.
- (F) Kerkelijke Begrafenis van Wyllie Schaepdryver. Kopie uit het dodenregister O.L.Vr. Kerk Zandvoorde.
- (G) Groepsfoto:
- Staand, van links naar rechts, Jerome-Clara-Camiel-Martha.
- Zittend, van links naar rechts, Anne-Wyllie-Paula-Maria.
- Clara	° 12.11.1908
- Martha	° 23.03.1910
- Camiel	° 03.06.1911
- Anna	° 18.01.1913
- Jerome	° 21.03.1914
- Maria	° 14.01.1916
- Wyllie	° 13.01.1918
- Paula	° 01.05.1920
- (H) Diverse facturen m.b.t. de ontgraving en overbrenging van het stoffelijke overschot van Wyllie Schaepdryver.
- Factuur dd. 26.06.1940; leveren van een zinken kist.
 - Ontvangstbewijs dd. 01.07.1940; lijkdienst (begrafenis).
 - Factuur dd. 08.07.1940; met lijkwagen naar Hasselt te rijden.
 - Factuur dd. 10.07.1940; maken en leveren van doodskist.
 - Factuur dd. 11.07.1940; betaling 500 bidprentjes.
 - Factuur dd. 02.12.1940; ophalen van het stoffelijke overschot.
- (I) Ontwerptekening grafmonument.
- (J) Foto van Elisabeth en Wyllie.
- (K) Een bladzijde uit het dagboekje van Wyllie.
- (L) Groepsfoto van de 2de Compagnie; eerste rij, knielend, vierde persoon van links Wyllie SCHAEPPDRYVER.
- (M) Stamboekuitreksel; opsomming van de diensten.

- (N) Eerste getuigenis van Luitenant Mathieu CELEN betreffende het sneuvelen van Sergeant Schaepdryver. Kopie van een document van het Ministerie van Landsverdediging – Dienst van het Militair Personeel - dd. 19 april 1945 (afgehandeld op 20 april 1945).
- (O) Kopie van een attest van toekenning, lees postuum, van eretekens aan Sergeant Wyllie Schaepdryver, opgemaakt op 31 mei 2005.
De officiële toekenning van deze eretekens gebeurde op 16 april 1947.
- (P) Verlofbrief.

2006 - 195

(A) Foto van het echtpaar Marcel en Jeannine DEKESEL-DEKESEL

(A) Bidprentje van Wyllie SCHAEPPDRYVER.

† Tar dierbare Gedachtenis
van Mijnheer

Wyllie-Joseph SCHAEPPDRYVER
zoon van

Wijlen Heer en Vrouw Gustaaf en Louise DEKESSEL

Sergeant bij het 4^e Linieregiment

Hij was Lidmaat van den Bond van 't H. Hart, alfook
lid van den Tooneelkring en het Zang'oor te Zandvoorde
Geboren te Oudenburg, den 13 Januari 1918, en
gesneuveld te Hasselt, den 11 Mei 1940.

Wyllie, edelmoedige jongen, allen die u ken-
den en beminden: uw treurende familieleden,
uw toegenegen priester, uw talrike verkleefde
makkers en vrienden... allen beweenen zoo
zeer uw heengaan uit hun midden, doch ze
roemen en bewonderen u tevens als een toon-
beeld van moed, als een heilighartigen martelaar
van uw duren plicht.

't Leven van Wyllie bracht getuigenis van de
Waarheid. Zijn omgang en zijn woord ademden
overal goedhartigheid en vriendelijkheid en
groegen den stempel van zijn rechtzinnig en
edel gemoed; zijn voorbeeld drong door in
't leven zijner makkers en wekte op tot over
en deugd. Zijn sterke, reine, ongerepte ziel
maakte hem tot een prachtjongen, bereid mede
te werken overal waar er goed te doen was,
bereid ook — iederen dag — om het hoogste
offer te brengen...

De Heer, in zijn Alwijze besluiten, knakt en
plukt soms de schoonste bloemen in vollen
bloei. Wu, kortzichtig, kreunen en klagen:
«Waarom mocht die bloem haar zaad niet
geven?» Uw heilige Wil, o Heer, zij gezegend;
bi U is die bloem reeds vrucht; om haar hopen
wij uwen zegen.

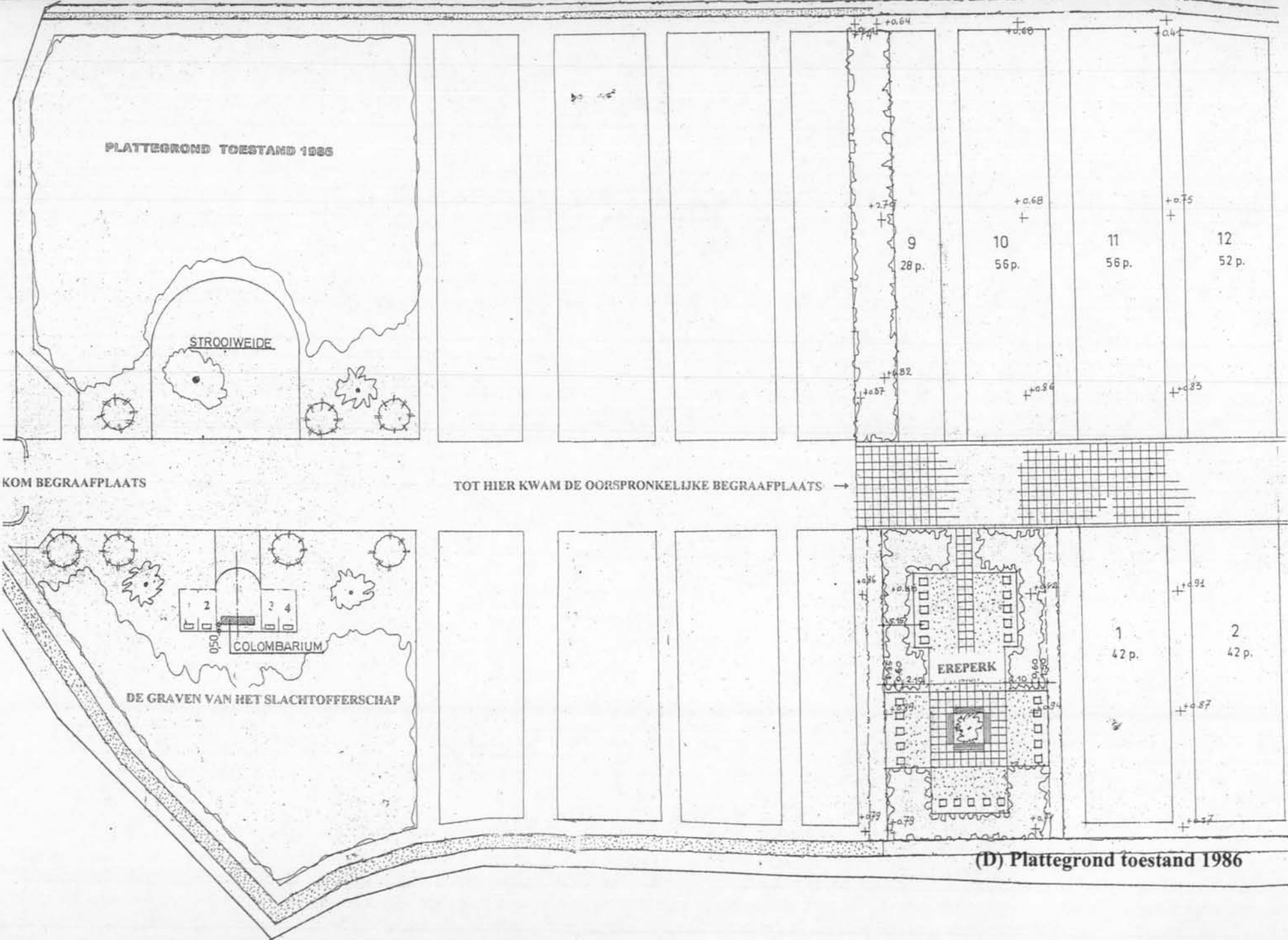
Liefste Pleegouders, Broeders, Zusters,
Grootmoeder, ik had u allen zoo lief... vaart-
wel. Zoo vurig had ik u willen bij mij zien
gedurende mijn laatste ganse stonden. De
goede God schikte er anders over. Bidt allen,
voor mij en ik zal ook voor u bidden daar waar
alle lieden een einde neemt en waar de tranen
van 't lieden veranderen worden in tranen van
eeuwige vreugde.

H. Hart van Jezus, ik betrouw op U.
(300 d. afl.)

Druck. K. SMIS, Oudenburg.

2006 - 198

(D) Plattegrond toestand 1986

STAD OOSTENDE

Oostende, 16.7.1986.....

Directie
Begraafenisdienst Afdeling
Ref. **4B/RD**

ONDERWERP:
Begraafplaats Zandvoorde
Ereperk

/Bijlagen/

Toegestuurd aan mevvr. J. Pauwelyn,
Schepen Burgerlijke Stand.

Mevrouw de Schepen,

Op de Begraafplaats te Zandvoorde werd bij het ontbreken van een meer geschikte plaats het Columbarium gebouwd tussen de graven van 4 oorlogs slachtoffers. Daar te Zandvoorde ondertussen een Ereperk werd aangelegd durf ik dan ook het Schepen-college voor stellen de graven van deze vier oorlogs slachtoffers terug te nemen en de stoffelijke resten te begraven op het voorsz. Ereperk. Dit alles zou kunnen geschieden in eigen beheer.

Het is dan verder ook zo dat het Columbarium meer tot zijn recht zal komen.

De vier begraven oorlogsslachtoffers zijn :

- Willy Schaepdrijver geb. Oudenburg in 1918 en overleden te Hasselt op 18.5.1940
- Gustaaf Kindt geb. Oudenburg 10.9.1894 en overleden Beveren Roesbrugge op 27.5.1918
- Michel Degoe geb. Zandvoorde op 16.3.1894 en overleden Pervijze 1.4.1915
- Albert Vermeire zoon van Jan en Sophia Depoorter, geboren 1897 en overleden 1918.

Het Hoofd van de Begraafenisdienst

R.Defloor

(E) Nota van dhr. René DEFLOOR, diensthoofd Begraafplaatsen.

37

C.H.J.

Ex hac vita recesserunt anno Domini 1940 .

NOMEN	Dies et locus nativitatis	Nomen parentum vel conjugis	Dies mortis	Locus et dies tumulationis	Acceptit Sacr. ab
Jaga Eric	Zandvoorde 14 ^o Augusti 1940	fr ^o Camilli et Brigittae Cuyllie	30 ^o Augusti	Zandvoorde 2 ^o Sept. 1940	
Debusckere Cyrillus	Kortemark 8 ^o Augusti 1894	maritus Adelaidis Roels	30 ^o Septembris	Zandvoorde 3 ^o Octobris	R ^{do} D ^{no} P ^{re} pastore.
inoverschelde Benatus	Ichtegam 14 ^o Julii 1892	maritus Berthae Bloume	8 ^o Octobris	Zandvoorde 11 ^o Octobris	? G ^{estudae}
Ransou Clara	Oertuyke 30 ^o Augusti 1908	uxor Andrae Vanhouwaert	30 ^o Octobris	Zandvoorde 5 ^o Novembris	? Brugis.
Willems Augustus	Zandvoorde 18 ^o Sept. 1865	maritus Judovicae Desmeest	12 ^o Novembris Novembris	Zandvoorde 10 ^o Novembris	R. D ^o vicario in Uytkerke.
Moysest Camilus	Ettelegem 14 ^o Martii 1885	maritus Mariae Fratsaert	16 ^o Novembris	Zandvoorde 18 ^o Novembris	R ^{do} D ^{no} P ^{re} pastore.
Wommukore H. vicus	Overieburg 27 Dec. 1866	maritus Constanthiae Vanwesenbucke	19 ^o Novembris	Zandvoorde 23 ^o Novembris	R ^{do} D ^{no} P ^{re} pastore.
Schaepdryver Guilielmus (miba)	Overieburg 13 ^o Jan. 1918	fr ^o Augusti et Judovicae Detsael	12 ^o Maii (Hasselt)	Zandvoorde 25 ^o Novembris	occisus in bello.
Hoste via-Judovica	Overieburg 1 ^o Martii 1849	vidua Petri Fratsaert	27 ^o Novembris	Zandvoorde 2 ^o Decembris	R ^{do} D ^{no} P ^{re} pastore.

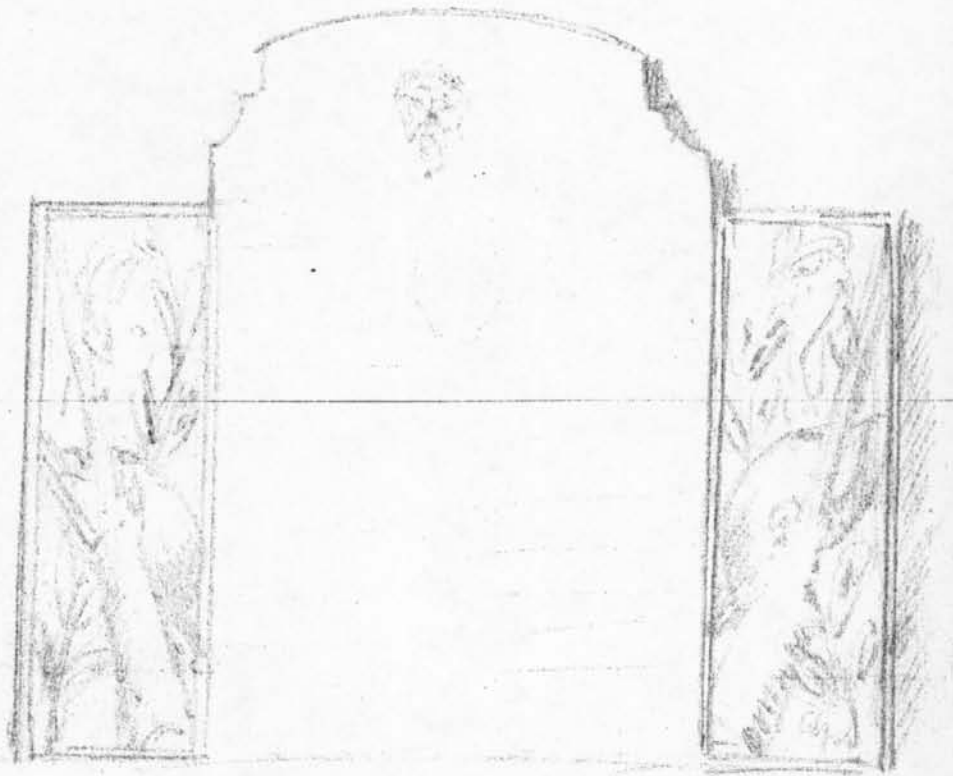
(F) Begrafenis van Wyllie Schaepdryver, kopie dodenregister O.L.Vr. kerk Zandvoorde.

2006 - 201

(G) Groepsfoto, de kinderen Schaepdryver.

(I) Ontwerptekening grafmonument.

(J) Foto van Elisabeth en Wyllie.

Woensdag 4^e Juni

Er wordt mij gezegd: 't huis
niet verdeden -

weat een te vroeg - blijf de
lany bij Elisabeth - de zondag
van de namiddag -

Ik trek me niet aan -
Elisabeth is voor mij - ik zal
je bezochten - naar harte lust.

Ik wil of niemand kan mij weer
hoorden - Ik strijd voor geen
zachte reden - Ik strijd voor
de liefde - mijnne liefde en Eliza-
beth's liefde - en mijnne liefde
is geen geweld moog en llyt

Ik hou alleen van mijnne
diep beproeft meisje - mijn
substij - Ik wil haar verdeden -
ELIZABETH

Woensdag 29^e Juni 1938

Een misverstand met mijn
meisje, Elisabeth.

Reden I:

op dinsdag 28^e Juni is mijn
schat - Elisabeth mede met mij
naar Landvoorde geweest - na
onze verhuison -

Ik had de nalutigheid te vragen
mijn meisje niet te verzoeken
op haar terug te komen naar
huis.

Elisabeth zegt me: Ik bent
geest in mij -

Zij draukt ~~en~~ tot driemaal
toe op deze woorden.

Mijn geest is den prooi van
allerhande onaangename -
diep beproefde gedachten.

Op 29^e Juni zijn wij van alhier

2006 - 206

(L) Groepsfoto van de 2de Compagnie.

DEFENSIE
DEFENSIESTAF
ALGEMENE DIRECTIE HUMAN RESOURCES
DIVISIE PERSONEEL

Sectie Administratieve Expertise

Ondersectie Notariaat
(Oude "Centrale Dienst van het Stamboek")
Kwartier Koningin Astrid
Bruynstraat 1
1120 BRUSSEL

Tel : 9-2820-6351 02/264 6351

Fax : 9-2820-6347 02/264 6347

e-mail: dghr.hrgan@mil.be

Brussel, de 31/05/2005

Bijlage(n) : 00

Uw Ref : uw aanvraag
Onze Ref : HRG-A/N 323/000943915
Redacteur : Pontzeele Didier

STAMBOEKUITTREKSEL

NAAM, Voornamen : **SCHAEPDRYVER Willy J**
Geboren de **13/01/1918** te **OUDENBURG**
Stamboeknummer : **104.85923**

VROEGERE DIENSTEN GELDEND VOOR HET PENSIOEN

OPSOMMING VAN DE DIENSTEN

DATUM

In werkelijke dienst als dienstplichtige van de klasse 1937 bij het 4de Linierement	25 februari	1937
Gelijkgesteld met de graad van Korporaal	01 september	1937
Met verlof zonder soldij	29 mei	1938
Met onbepaald verlof	25 juli	1938
Benoemd tot de graad van Korporaal	25 juli	1938
Wederopgeroepen onder de wapens - Gewone wederoproepping	28 september	1938
Met onbepaald verlof	03 oktober	1938
Afwezig op de appels, onder de wapens wederopgeroepen zijnde	27 april	1939
Met onbepaald verlof	21 mei	1939
Wederopgeroepen onder de wapens - Mobilisatiewederoproepping	26 augustus	1939
Gelijkgesteld met de graad van Sergeant	15 november	1939
In onderhoud bij het 3de Linierement	14 april	1940
Benoemd tot de graad van Sergeant	10 mei	1940
Gesneuveld tegenover de vijand aan het Albertkanaal te Hasselt	12 mei	1940

Eensluidend verklaard met de Stamkaart
Voor de Chef van de Ondersectie Notariaat,

W. ROSSAERT

Kapitein-commandant van administratie

De Licutenant Ceelen, Mathieu Reus.
Bevelhebber van de 2^e Cie 4 Regt Linië,
St-Fluilirechts - Lille - Limburg.

Sergt Schaepdrijver werd doodelijk getroffen tijdens den
aanval waaraan het eerste B^{on} van het 4^e L. het Slachtoffer was te Vlaarde
op 250 m ongeveer ten Goden van de eerste spoorbrug over den Curinger
steenweg. op Zondag 12 Mei om 9,30 u. 's morgens door een schot naar
mij overgebracht werd, in het voorhoofd. De dood moet onmiddellijk
ingetreden zijn.

Ik heb hem zien vallen maar niet zien sterven

Ik vernam het van sold^t Van Severen van het Peloton van klas 38

Echt en volledig verklaard

R.L. Ceelen.

Cie Bevelhebber.

(get) Ceelen.

22-7-46

~~geen~~

ATTEST

KONINKRIJK BELGIE

De Minister van Landsverdediging heeft de eer te laten weten

dat de hiernavermelde eretekens, ten postume titel, werden toegekend
aan de Heer **SCHAEPDRIJVER, Willy-Joseph :**

- Kruis van Ridder in de Orde van Leopold II met Palm en toekenning van het Oorlogskruis 1940 met Palm, Besluit van de Prins Regent Nr 3090 van 5 november 1946 + bijkomende vermelding volgens Besluit van de Prins Regent Nr 4258 van 18 september 1947 ;
om : "Is, op 12 mei 1940, te Hasselt roemvol gesneuveld voor het Vaderland, bij het leiden van de heldhaftige verdediging, van zijn fel aangevallen weerstandseilandje."

Brussel, 31 mei 2005.

Voor de Chef van de Ondersectie Notariaat,

Eric NIEDERPRUM
Kapitein-commandant

To Retour
LIENST MILITAIRE SERVICE
985
 Ontspanningsverlof
 Congé de détente
 Moet Afschrijven
10 3217

Hasselt : Plaatscommando

IN CONGÉ *linie* Régiment
 ET VERLOF. Regiment

MODÈLE A. — MODEL A.

la matricule. *1. B^{on}, Group.*
2. C^{1e}, Batt., Esc., Escadron.
3. C^{1e}, Batt., Esc., Escadron.
4. C^{1e}, Batt., Esc., Escadron.

6 du « Règlement pour les militaires
 6 van 't « Reglement voor de mili-
 en congé limité ». tairen met bepaald verlof ».

Verlof of datum van 7/5/40 van 13u

8217

**TITRE DE CONGÉ
VERLOFBRIEF**

Tout militaire est tenu d'être porteur de sa carte d'identité civile complétée par les indications militaires.
 Ieder militair moet zijne burgerlijke eenzelvigheidskaart, met de militaire inlichtingen aangevuld, bijhebben.

Un congé de *2 (twee) dagen*, prenant cours le *8 Mei* 19*40*
 Een verlof van met aanvang op
 est accordé au (a) *Sergeant schaepdrijver mil. 37*
 wordt verleend aan den (a)
 né à *die eenzelvigheidskaart*
 geboren te , den
 pour se rendre à *Randvoorde*, province d' *no-ve*
 om zich te begeven naar , provincie
 sous l'obligation d'être rentré à son corps le *9 Mei* 19*40*
 mits hij zijn korps terug te zijn den

A *Velde*, le *6 / 5 / 1940*
 Te , den

Le Commandant,
 De Commandant,
 De Bevelhebber der 2de K^{1e}
L' CEELLEN
M. Ceelen

Une réduction de 50 % sur les prix normaux des billets est accordée, sans aucune formalité, sur les chemins de fer belges: 1° en 2e et 3e classe, aux sous-officiers et assimilés voyageant en uniforme; 2° en 3e classe seulement aux brigadiers, caporaux et soldats voyageant en uniforme.

Een afslag van 50 % op de gewone prijzen der reiskaartjes wordt, zonder eenigen pleegvorm, op de Belgische spoorwegen verleend: 1° in 2e en 3e klasse, aan onderofficieren en gelijkstaenden in uniform; 2° enkel in 3e klas, aan brigadiers, korporaals en soldaten in uniform.

Lorsque ces militaires se déplacent en habits bour-

Reizen die militairen in burgerkleeren, of geldt het

S. N. C. V. — N. M. V. B.

S. N. C. V. — N. M. V. B.

S. N. C. V. — N. M. V. B.

Coupon Militaire — Militair Plaatsbewijs

RETOUR - TERUG ALLER - GAAN

DE *Wormhoutorgau*
 VAN
 A *Hasselt*
 NAAR
 DATE *7/5/40*
 DATUM

DATE *9/5/40* DATE *7/5/40*
 DATUM DATUM

TICK. PARAGON

V 72531

V 72531

V 72531

BROEDERS VAN LIEFDE IN
EN VAN OOSTENDE

door **Michel CAPON**

VOORWOORD

De congregatie van de Broeders van Liefde werd in 1807 gesticht door kanunnik Petrus Jozef TRIEST (°1760 +1836).

In verband met de ordereg liet de stichter zich inspireren door BERNARDUS VAN CLAIRVAUX ⁽¹⁾. Hij was de oprichter van de striktere observantie van Benedictijnen die de Cisterciënzers waren. Anderzijds liet P.J. TRIEST zich ook bezielen door VINCENTIUS A PAULO ⁽²⁾ voor de organisatie van de ziekenzorg en de hulp aan noodlijdenden. Het officie werd ingevoerd, zijnde het dagelijks gezamenlijk bidden van de brevier, ook al was het maar het kortere officie ter ere van de Heilige Maagd Maria. De Broeders baden en zongen elke dag het officie in het Latijn. 's Morgens vroeg de metten en lauden, priemen en tertsen, 's middags de sexten, 's namiddags nonen en vespers en voor het avondeten de complete.

De Broeders van Liefde volgden het dubbele pad van de actieve dienstbaarheid in het voetspoor van de heilige VINCENTIUS en van het monnikenleven naar het voorbeeld van BERNARDUS. Het was de lat heel hoog leggen en de ganse geschiedenis van de congregatie toont aan dat het verzoenen van beide elementen tot spanningen heeft geleid. Het was wachten tot de jaren 1960 (na het 2e Vaticaans Concilie) vooraleer men de regel grondig zou aanpassen. De vroegere combinatie van monastiek leven en apostolische inzet werd, algemeen gezien, verlaten. Het apostolische kwam meer op de voorgrond. Begin 1971 was de aanpassing voltooid ⁽³⁾

Over de doelstelling van de congregatie kan men heel algemeen en in het kort neerschrijven: vanuit een religieuze overtuiging het verstrekken van zorg, onderwijs en opleiding aan de noodlijdende mens, zoals jongeren, kwetsbare kinderen, ouderen, krankzinnigen, geesteszieken, personen met een handicap, doofstommen en blinden; en dit overal ter wereld. Het devies is dan ook: 'God is Liefde'. Om het met de woorden van stichter TRIEST te zeggen: "Verrijzenisvreugde brengen in het leven van de 'armsten' door onze liefdevolle zorg". Al deze liefdeswerken kenmerken tot op vandaag nog steeds het apostolaat van de congregatie.

Voor wat het onderwijs betreft, is de communititeit van de Broeders van Liefde zeer goed gekend en bekend geweest in Oostende. Hun belangstelling alhier in Oostende was erop gericht om het gewone volkskind een degelijk onderwijs en opleiding te verschaffen.

Verder buiten Oostende bestreek de zorg van de Broeders ook het voortgezet onderwijs van de arbeidskinderen, zoals het technisch onderwijs. Hun schoolboeken werden door henzelf opgemaakt en gedrukt in één van hun technische scholen, eerst in Manage en nadien in Tessenderlo.

BROEDERS VAN LIEFDE IN OOSTENDE

Na de Belgische onafhankelijkheid in 1830 was het met het onderwijs in de stad Oostende zeer slecht gesteld. Er was geen schoolplicht. Er bestonden enkele betalende privé-schooltjes, en dat was alles. De ouders van bemiddelde Oostendenaars konden er hun kinderen naar toe sturen, mits betaling van een dagelijkse bijdrage. Deze private scholen werden door heren of vrouwen in hun eigen woonst gehouden. Een koster, een of ander vrij beroep of ook soms een kleermaker, deden het als bijverdienste. Alleen sommige alleenstaande juffrouwen konden met dit inkomen een sober bestaan tot stand brengen.

Burgemeester SERRUYS en pastoor SLOSSE van de toen enige Oostendse parochiekerk St. - Petrus en Paulus waren bekommerd om de opvoeding van de jeugd, en ook specifiek over de

werkmanskinderen. Vandaar dat men ging onderhandelen met de jonge congregatie van de Broeders van Liefde (gesticht te Gent in 1807) om te Oostende een kosteloze school in te richten.

In 1837 begon Vader IGNATIUS (Damien D'HUYVETTERS °Eeklo 16/11/1791), samen met drie broeders, met de eerste kosteloze Sint-Pieterschool in Oostende. Die drie eerste broeders waren: Br. LUDOVICUS (Pieter DECRAEMER °Zomergem 1/11/1801), Br. BONANVENTURA (Jan Baptist GAVOILLE °Antwerpen 2/5/1793) en Br. LAURENTIUS (Jan Baptist DE TEEN °Gent 10/8/1801).

Hierna pogen we een beknopte (en dus niet volledige) chronologische schets en overzicht van het werk van de Broeders van Liefde te Oostende weer te geven. De hierna vermelde scholen zijn nooit eigendom van de congregatie geweest.

1837 - 1867: HUIS SINT-PIETER

Ook de Sint-Pieterschool genoemd ⁽⁴⁾. In de leidende Oostendse kringen kreeg ze de bijnaam van 'armenschool'.

LIGGING : Hoek Kerkstraat/Ooststraat; met voorgevel in de Kerkstraat.

Daar was ook het klooster van de broeders gevestigd.

OORSPRONG : Na het beleg van Oostende werd op deze plaats een klooster van de Zwarte Zusters opgericht. Vanaf 1793 tot 1837 : Militair hospitaal - kazerne - wapenmagazijn van de Burgerwacht.

INRICHTING + ONTWIKKELING :

1837: Het begin. De kroniek van het Huis St.-Pieter vangt aan met de woorden : 'Den 10ⁿ der maand mei van het jaar 1837, tijdens het bestuur van de congregatie der Broeders van Liefde door den erw. heer Kan. DE DECKER als geestelijke bestuurder en van vader Aloïsius BOURGOIS als algemeen overste, op het dringend en aanhoudend verzoek der geestelijkheid en van het stadsbestuur te Oostende, heeft aldaar plaatsgehadt de opening van het gesticht der Broeders van Liefde. ⁽⁵⁾ Ze was de eerste kosteloze jongensschool van de stad. In het begin telde de school drie klassen. Het stadsbestuur betaalde de broeders en nam al de kosten van gebouw, schoolbehoefden en meubilering op zich ⁽⁵⁾

1839: Vanaf 1839 moesten de broeders ook een deel van de Oostendse weesjongens verzorgen. Ofwel volgden de wezen de klassen in de lagere school, of ze gingen in de stad werken om een ambacht of een vak te leren. Bij deze toekomstige stielmannen werd één vierde van hun loon op hun spaarboekje geplaatst. Het overige kwam ten goede aan het beheer van de hospiesen.

1842: Door de schoolwet van 1842 werd elke gemeente verplicht een eigen school op te richten of een private school aan te nemen. De St.-Pieterschool werd door het stadsbestuur aangenomen met de broeders als leerkrachten. Haar bevolking telde toen 450 leerlingen, verdeeld over vier klassen; waarvan de laagste gewoonlijk ruim 200 kinderen telde. Die toestand was zo ernstig dat in 1852, dhr. TANGHE, kantonnale schoolopziener (inspecteur) van het lager onderwijs, een verslag aan het gemeentebestuur overmaakte, waarin hij wees '.... op het ondoenlijke van zulk een klas, en eischte dat op zijn minst een ontdebbling zou gebeuren; daarenboven moesten de zitbanken vervangen worden door gewone schrijfbanken. ' ⁽⁵⁾

Maar men liet er zich weinig aan gelegen en die staat van zaken bleef voortduren, tot in 1862. Het zou te veel kosten! In datzelfde jaar, 1842, werd de 'Congregatie der Jongeren' opgericht. ⁽⁶⁾

Op de zondagnamiddag, na het lof, was er gelegenheid voor spel en ontspanning en dit tot 21 uur. Dit werd de voorloper van de latere patronages en nadien de jeugdclubs. ⁽⁷⁾

1851: Door de broeders werd in 1851 eveneens het St-Vincentiusgenootschap gesticht. Voornamelijk families van de stad werden hiervoor aangesproken. ⁽⁷⁾

Het genootschap, onder leiding van dhr. DE BONINGE, stichtte samen met de broeders en pastoor PECTOR

a) een zondagsschool voor jongens van 12 tot 20 jaar met lokaal in de Broederschool. Iedere zondag was er onderricht van 8.30 tot 11 uur. In november 1851 begon men met 273 leerlingen. In die tijd werden de meeste jongens al heel vroeg in het arbeidsproces ingeschakeld. Er was geen tijd om te leren. Dit was enkel voor de gegoede burgerij gegeven. Nadien werd ook een school voor volwassenen ingericht. ⁽⁸⁾

b) een militaire kring met het doel de soldaten van het plaatselijke garnizoen ' zooveel mogelijk van het zedenbederf te bewaren met ze van slechte huizen en herbergen af te houden '.

Elke avond, van 18 tot 20 uur, was er voor de circa 200 aanwezige soldaten gelegenheid tot ontspanning in een zaal van het klooster. ⁽⁹⁾

1855: Vader Ignatius D'HUYVETTERS verliet op 16 mei 1855 na 18 jaar eervol bestuur de St.-Pieterschool. Hij werd opgevolgd door broeder MATHIAS (Ludovicus PAUWEIS °Sleidinge 11/1/1819).

1862: Elk jaar moest het gesticht zijn rekeningen sluiten met een groot tekort. Op voorstel van het stadsbestuur werd de aangenomen school veranderd in een gemeenteschool.

1866: Wegens nijpend plaatsgebrek in de St.-Pieterschool werd een nieuwbouw door de stad opgetrokken gelegen aan de St.-Franciscusstraat en de Schipperstraat. De uit zeven klassen bestaande lagere school, het wezenhuis en het klooster werden op het gelijkvloers ondergebracht. De bovenverdieping werd als nijverheids- en tekenschool door de stad gebruikt. De kelderingen deden dienst als stadsmagazijn.

Het onderkomen van de broeders en de weeskinderen was allesbehalve goed ingericht ⁽¹⁰⁾. Het verblijf van de Broeders van Liefde werd onmogelijk gemaakt door tal van omstandigheden die niet strookten met hun leefregel.

“ De broeders hadden hier bijna geen vrijheid. Wat de woning betreft, deze was zeer bekrompen, het uiterste noodzakelijke bestond, maar liet toch veel te wensen over. De eenige spreekkamer werd nog door de heeren van de hospitie gebruikt voor hun vergaderingen ... De kloosterlingen moesten zich geheel schikken naar de voorschriften van staat en gemeentebestuur, en dit is voor een religieuze congregatie zeer moeilijk, als ware het maar alleen het veranderen of verplaatsen van het onderwijzend personeel. De moeilijkheden bleven dan ook niet achterwege en na herhaalde wrijvingen nopens het verplaatsen en veranderen van personeel besloten de broeders hun ontslag als gemeenteonderwijzers in te dienen. Ze zagen ook af om het wezenhuis nog langer te bedienen. ”⁽¹¹⁾

1867: Op 12 september 1867 dienden de broeders hun ontslag in bij het gemeentebestuur. De broeders verlieten Oostende op 13 november 1867. De gemeenschap werd verplaatst naar een nieuwe stichting te Izegem. ⁽³⁾

1855 - 1867: AFDELING HAZEGRAS SINT-PIETERSCHOOL

LIGGING : Fregatstraat Hazegras

INRICHTING + ONTWIKKELING :

1855: Opening : dinsdag 1 mei 1855

De nieuwgebouwde school werd opgericht door twee hoofdeden van het St.-Vincentiusgenootschap, namelijk Joseph DE BONINGE, reder ⁽¹²⁾, en Charles LIEBAERT, houthandelaar.

Gelijkvloers: een kapel om er op zondag godsdienstoefeningen uit te oefenen. Dit was de oorsprong van de Onze-Lieve-Vrouw kerk ⁽¹¹⁾. De parochie ontstond in 1881 ⁽¹³⁾.

Bovenverdiepingen : De schoolklassen.

Dit was de tweede kosteloze (broeder)school. Vanuit het Huis St.-Pieter gingen twee broeders dagelijks les geven.

In het begin was dit een scheepsjongensschool voor de visserij en de handelsmarine ⁽¹⁴⁾. Na twee jaar was het een gewone lagere school geworden.

1862: De school werd wegens aanhoudend verlies overgelaten aan de stad. Ze kreeg als titel "School nr 2", terwijl die in de stad "School nr 1" genoemd werd ⁽¹¹⁾.

1867: De broeders bestuurden de school tot 31 oktober 1867 ⁽¹⁰⁾. Zie stopzetting St.-Pieterschool hiervoor.

1879 - 1949 SINT VINCENTIUSSCHOOL

VOORGESCHIEDENIS

Na het vertrek, in 1867, van de broeders naar Izegem bleek dat nadien er een grote onderwijsleemte in Oostende ontstond.

Ondertussen hadden de liberalen de parlamentsverkiezingen van 11 juni 1878 gewonnen met een meerderheid van tien zetels in de Kamer en zes in de Senaat. Hun voorzitter, FRERE ORBAN, stelde een ministerie samen waarin de antiklerikale BARA justitie kreeg toegewezen. Een nieuw departement Openbaar Onderwijs werd aan de logeman VANHUMBEECK toevertrouwd. In de kroonrede van dat jaar werd onmiddellijk herziening van de schoolwet van 1842 beloofd en de verklaring afgelegd dat het openbaar onderwijs enkel onder burgerlijke macht ressorteerde. Het was de bedoeling om de gemeentescholen volledig in handen te spelen van de centrale regering. ⁽¹⁵⁾ Hierop volgde het wetsontwerp van 21 januari 1879 dat definitief goedgekeurd werd op 1 juli 1879 ⁽¹⁶⁾. Het had het uitgesproken doel het onderwijs volledig te laïciseren, m.a.w. aan het beheer van geestelijken te onttrekken.

Reeds onmiddellijk na de verkiezingen van 11 juni 1878 waren de bisschoppen in aktie geschoten. Ze schreven terstond alle parochies aan voor het oprichten van een vrije school. In Oostende werd in de Stockholmstraat een terrein van 1.025 m² aangekocht, waar een school en een klooster zou gebouwd worden. Dit was in Oostende de start van het vrije onderwijs.

Deken DECOSTERE knoopte onderhandelingen aan met het generaal bestuur van de Broeders van Liefde te Gent, Bijlokevest. Na haastige en zenuwachtige besprekingen werd het aanbod van Oostende aangenomen. Helaas waren er nog geen lokalen beschikbaar. In alle haast werden voorbereidingen getroffen om voorlopig te kunnen starten. In afwachting van de afwerking van de nieuwbouw in de Stockholmstraat werd in een lokaal van de congregatie van de Jonge Dochters van de H. Germana, in de Wellingtonstraat, een noodoplossing uitgedokterd ⁽¹⁷⁾

"De broeders zelf konden terecht in een gewoon burgershuis dat, rijk gemeubileerd, daar ledig stond en alleenlijk verhuurd werd ten tijde van het badseizoen ⁽¹⁸⁾. Het waren de gebroeders MENEGHEER, bakkers in de Witte Nonnenstraat, geweest die dit huis ter beschikking van het 'katholieke schoolcomité' hadden gesteld.

De voorlopige school met vijf klassen werd op maandag 29 september 1879 geopend. 600 kinderen boden zich op de speelplaats aan; velen vergezeld door hun vader of moeder. Samen met de broeders, die overgekomen waren van de communiteit van Izegem, ging men in stoet naar de 9-urenmis in de parochiale Sint-Pieterskerk.

"De Mis werd ook door een grote menigte van volk bijgewoond ... Bij het heengaan naar de kerk en ook bij het terugkomen passeerden wij in al de straten die wij moesten doortrekken, tussen twee dichte rijen volk dat van alle zijden kwam toegelopen; en toejuichingen en gelukwensen lieten zich van alle kanten horen" ⁽¹⁹⁾.

Na de terugkeer van de Misviering bleek dat er in het gebouw slechts plaats was voor 425 leerlingen (hetzij 85 per klas).

“ Daar de bestaande klassen maar 425 kinders konden bevatten werden de jongste kinderen voor een tijd terug naar huis gezonden, totdat de nieuwe klaslokalen in orde waren ” (17).

Pas op 25 oktober 1879 werden de nieuwe klaslokalen van de Stockholmstraat door de Deken ingezegend. Daarna werd de eerste steen van het kloostergebouw gelegd. Het gemeentehuis, dat nog niet volledig in orde gesteld was, werd op 6 maart 1880 in gebruik genomen. School en klooster werden onder de bescherming gesteld van de H. VINCENTIUS, toonbeeld van stichter kanunnik Petrus Jozef TRIEST (19).

Terzijde : Een studie van J. MALOU in 1880 uitgevoerd (Universiteitsbibliotheek Gent) gaf inzake de verhoudingen van het onderwijs te Oostende volgende cijfers :

- officiële scholen: 39,24 %
- vrije scholen: 60,76 % (20).

ST.-VINCENTIUSSCHOOL

In de volksmond ‘*d'Hofschole*’ genaamd.

LIGGING: Stockholmstraat (thans kanunnik Dr. Louis Colenstraat, waar zich nu de burelen van de Katholieke Volksbond bevinden).

OPENING: maandag 29 September 1879 in de Wellingtonstraat; in de Stockholmstraat vanaf 25 oktober 1879. 600 leerlingen boden zich aan voor zeven klassen.

ONTWIKKELING:

1883: De St Pieterschool (een betalende jongensschool) met schoolhoofd VAN MASSENHOVE werd overgenomen en geïntegreerd (3).

1887: Door het toenemend aantal leerlingen zag men zich genoodzaakt zeven nieuwe klassen bij te bouwen aan de Constantinopelstraat (Ieperstraat) .Afgewetrkt in 1888 (21)

1888: In 1888 was de Vrije Vissersschool, gesticht door ‘Paster PYPE’ (Henri PYPE °1854 +1926), gestart in de St.-Vicentiuschool.

1949: overgelaten aan de parochie (3).

1888 : VRIJE VISSCHERSCHOOL - VAKSCHOOL VOOR VISSCHERS

In 1888 was de Vrije Visschersschool met één klas begonnen in de St.-Vincentiuschool. Het waren ‘Paster PYPE’, te samen met broeder NORBERTUS (FAVOREEL) die deze nieuwe kosteloze school hadden in gang gezet. Voor de praktijklessen kon men beroep doen op een gebouw in de Wellingtonstraat, dat uitgaaf in de Velodroomstraat. De algemene vakken werden verstrekt in een lokaal van de St.-Vincentiuschool (22). Ze kende op korte tijd een grote bloei en werd door de overheid zeer gunstig beoordeeld.

Vijf jaar later waren nieuwe lokalen dringend nodig, zodat men in 1893 uitweek naar het Sint-Petrus- & Sint-Paulusplein.

1893 - 1949 SINT-ANDREASSCHOOL + VRIJE VISSCHERSCHOOL

BEGIN: Op 16 april 1893 werd de St.-Andreasschool opgestart (23)

LIGGING : Ze was gelegen aan het Sint-Petrus- & Sint-Paulusplein tussen het ‘Café de la Ville de Strasbourg’ op de hoek van de Kleine Kaaistraat (later Pastoor Pypestraat) en het ‘ Café de la Petite Bourse ’ (nadien De Kleine Beurs) (22). Deze school, gesitueerd in de nabijheid van de Visserskaai, is door de tijd heen door veel visserskinderen bezocht geweest.

INRICHTING + ONTWIKKELING : De school was ingedeeld in zes klassen, waarvan twee als vissersschool dienst deden (24) Deze laatste twee klassen waren uitsluitend bestemd voor de visserijklassen die vanuit de St.-Vincentiuschool waren overgebracht. De

lessen werden gegeven door broeders en vakleraars. Na enkele jaren telde de school 250 leerlingen.

Later bouwde Henri PYPE (1854-1926) een afzonderlijke school voor de visserijleerlingen met een afzonderlijke uitgang in de Pastoor Pypestraat ⁽²⁵⁾. Ze kreeg als benaming Vrije Visserijschool Paster Pype.

Door deze twee afzonderlijke uitgangen werd de St.-Andreasschool een gewone lagere school, tot ze in 1938 afgebroken werd. (Ze werd vervangen door een nieuwe St-Pieterschool in de Ooststraat).

Na de afbraak werd op het Sint-Petrus- & Paulus-plein een nieuwbouw opgericht, waarin ook de praktijk van de Wellingtonstraat ondergebracht werd.

MARKANTE BROEDERS VAN LIEFDE FIGUREN:

- Broeder NORBERTUS (Edward FAVOREEL °Kortrijk 21/1/1836): medestichter van de Vrije Visschersschool. Werd door de vissers broeder ABERTUS genoemd.
- Vader DALMATIUS (Adolf MICHOLT. °Brugge 30/9/1846): Op 30 juni 1900 werd hij tot overste in Oostende aangesteld. Hij was bij de Oostendenaars zeer goed gekend als 'vader AMANCE' of ook als 'broeder van de kloeffen'. Deze laatste benaming had hij te danken aan de vele klompen die hij uitdeelde onder de armste leerlingen van de school. In 1930 verliet hij Oostende en werd vervangen door broeder ODULF (gekend als br. ADOLF), die sinds 1923 in de visserijschool werkzaam was. ⁽²⁶⁾
- Broeder ANNOBERT (Alfons BROECKX °Borgerhout 1/2/1900 +Zelzate 26/8/1983). Iedere Oostendenaar kende broeder ANNOBERT. Hij was een zeer populaire Oostendse figuur. Verscheidene studieboeken inzake visserijonderwijs waren van zijn hand. Hij was gekend als een zeer goede leermeester, die steeds beschikbaar was voor zijn leerlingen en die ook de moeilijkste jongens kon meekrijgen. Daarbij kon hij de leerstof klaar en duidelijk uitleggen en geduldig herhalen. Door zijn sterke wil dwong hij bij iedereen ontzag af. Gestart in Oostende in 1923 heeft hij ruim 26 jaar alhier zijn beste krachten gegeven, en dit tot en met het definitieve vertrek in 1949.

EINDE BROEDERS- VAN LIEFDE : Vanaf 1949 werd de visserijschool niet meer door de broeders bediend, maar ze bleef verder bestaan ⁽³⁾.

1909 - 1946: HEILIG HARTSCHOOL

LIGGING : Nieuwlandstraat

INRICHTING : Was in 1909 parochiaal verbonden met de kerkelijke gemeente H.-Hart (het is slechts nadien, in 1924, dat de St.-Jan parochie tot stand kwam). De H.-Hart parochie werd opgericht in 1908. Het was priester VANHOUTTE, pastoor van de nieuwe parochie van het H.-Hart, die de school bouwde.

OPENING : Op 21 september 1909 met 260 jongens verdeeld over vier klassen ⁽²⁷⁾

"De aangelegde straten welke naar de school leidden, bestonden voor het meerendeel uit straatvuilnis en overblijfsels van klei van de daar vroeger bestaande steenovens. Er hoeft niet gezegd, te worden hoe die straten er uit zagen. De jongens moesten zoo viermaal daags door dien slijkpoel en iedereen kon beseffen in welken staat zij thuis aanlandden

De omgeving van de school was al evenmin betoverend als de straten welke haar omringden. Ze stond daar om zoo te zeggen, heel alleen, langs alle zijden begrensd door weiden. Hier en daar in de Nieuwlandstraat stonden enkele huizen, zoo ook in de Gerststraat welke zich achter de school bevindt "

⁽²⁸⁾

Schoolgaan in gene tijd 1909 was niet zo evident als nu. De H.-Hartschool was wel totale nieuwbouw, maar de omgeving ervan was anders.

EINDE BROEDERS'VAN LIEFDE : In 1946 werd de school aan de parochie overgelaten⁽³⁾.

1912 - 1949 : SINT-GERARDUSSCHOOL

LIGGING : Fregatstraat Hazegras - Parochie O. L. Vrouw

BEGIN : 16 september 1912. Er werd met vier klassen gestart.

INRICHTING + ONTWIKKELING : Nieuwbouw. De school kwam er door toedoen van de familie Jules VAN DER HEYDE - JEAN, leden van de St.-Vincentiusgenootschap.

82 leerlingen volgden er klas. Deze jongens kwamen van de St.-Vincentiuschool, maar woonden op de O .L. Vr.-parochie.

1913: Het jaar erop, 1913 , kwam daar ook een nieuw klooster voor de broeders bij. Dit in vervanging van het klooster uit de Stockholmstraat dat als Katholieke Volksbond heringericht werd. Tot dan toe waren de lokalen van de Volksbond in de Christinastraat gevestigd⁽²⁹⁾

1914: Bij het uitbreken van W.O. I was de schoolbevolking geklommen tot 110 leerlingen.

1919: Vanaf 1919 tot 1932 telde de St.-Gerardusschool 20 priester- en kloosterroepingen.

1949: overgelaten aan parochie⁽³⁾

Op de gevel die uitgaf op de speelplaats, was er een steen ingemetseld waarop het volgende stond te lezen :

Hulde
van dankbaarheid
aan de achtbare familie
J. VANJDERHEYDE-JEAN
die ten jare 1912
deze katholieke school oprichtte

(30)

1923 - 1946: SINT-JOZEFSCHOOL

LIGGING : Stuiverstraat. Thans V.T.I. (Vrij Technisch Instituut, Stuiverstraat 108).

INRICHTING + ONTWIKKELING :

Op 10 september 1923 had de opening plaats van een nieuwe kosteloze school in de Stuiverstraat. De oude H. Hartschool (Nieuwlandstraat) van die parochie, geopend in 1909, stond nu op de parochie St.-Jan⁽²⁷⁾.

Wegens expansie van het technisch onderwijs werd vanaf 1930 het lager onderwijs in nieuwe lokalen verder gezet op de hoek van de Smedenstraat (Karel van de Woestijnestraat) / St. Catharinapolderstraat. Het schoolgebouw bevond zich in de St.-Catharinapolderstraat. De ingang voor de leerlingen was in de Smedenstraat⁽³¹⁾.

In 1946 werd de school aan de parochie overgelaten⁽³⁾.

1924 - 1949: SINT ANTONIUSSCHOOL

(32)

OORSPRONG: In 1895 werd een school voor jongens en meisjes in de Fortstraat, Oude Vuurtorenwijk, door twee zusters van de congregatie van de H. Jozef, gehuisvest op het

Hazegras, geopend. Deze school verdween rond de eeuwwisseling bij de aanleg van de nieuwe vissershaven. Nieuwbouw in de Eduard Hammanstraat, Opex ⁽³³⁾ werd in 1908 voor de jongens opengesteld.

Vanaf 1912 tot 1924 gaven de Broeders Van Dale van Kortrijk onderricht.

BROEDERS VAN LIEFDE: De Broeders van Liefde namen in het jaar 1924 de school met 167 leerlingen over. Er waren vijf klassen. Ook zij moesten dagelijks op eigen krachten de verplaatsing Hazegras-Vuurtoren heen en terug (meestal per fiets) uitvoeren.

In 1930 werd een nieuwbouw in de Thomas Van Loostraat opgetrokken. De school bestond uit acht klassen, een feestzaal en een patronaatzaal.

1949 : einde onderwijs Broeders van Liefde.

1938 - 1946 - SINT-PIETERSCHOOL

Deze nieuwe school verving de in 1938 afgebroken St.-Andreas lagere school. Ze was gelegen in de Ooststraat. In 1946 werd ze overgelaten ⁽³⁾.

DE SINT-PETRUSKRINGERS

In de loop der jaren werd door de oudleerlingen van de broederscholen een vereniging opgericht genaamd '*De Sint-Petruskringers*'. Op 10 mei 1937 was het 100 jaar geleden dat de Broeders van Liefde voor het eerst in Oostende toekwamen. Dit werd begin juni 1937 met luisterrijke feesten gevierd ⁽³⁴⁾.

1949: EXIT CONGREGATIE BROEDERS VAN LIEFDE

Wegens meningsverschillen met de inrichtende macht en het bisdom Brugge hebben de Broeders van Liefde in de zomer van 1949 Oostende definitief verlaten.

Al bij al hebben de broeders met hun mateloze inzet Oostende zeker en vast een (groot) stuk uit het analfabetisme gehaald.

OOSTENDSE BROEDERS VAN LIEFDE

Lijst (per geboortedatum) van de Oostendenaars die ingetreden zijn in de congregatie van de Broeders van Liefde ⁽³⁵⁾:

plaats en datum overlijden

	geboren Oostende	geprofest		
1. Maximilianus DE WEERDT	1812	1838	St.-Truiden	2/7/1844
2. Fideles PERMEKE	1816	1841	Leuven	20/5/1885
3. Eligius BAEYS	1840	1861	Gent	23/1/1872
4. Innocent D'HONT	1870	1890	Hollogne aux Pierres	29/3/1915
5. Macrinus OLLIEUZ	1875	1896	Zwijnaarde	10/4/1944
			(bombardement Merelbeke)	
6. Venerandus DUMON	1877	1897	St-Truiden	8/1/1925
7. Juventius DE BUF	1878	1898	Eeklo	24/3/1914
8. Florus LAUWAGIE	1878	1898	Gent	3/4/1960
9. Nerius DUMON	1879 Stene	1899	Froidmont	10/7/1945
10. Salesius OLLIEUZ	1879	1899	Zelzate	1/6/1936
11. Agilus DE CLERCK	1880	1899	Dave	19/4/1962
12. Vedast HUBERT	1881	1902	Gentbrugge	22/1/1961
13. Hidulf VAN MAELE ⁽¹⁾	1883	1903	Gent	22/5/1963
14. Walderic DASSEVILLE	1885	1902	Gent	7/5/1956
15. Gordianus VANHOORNE	1887	1907	Eindhoven (Ned.)	6/12/1918
16. Wandelinus DUMON	1888	1909	Mortsel	29/10/1970
17. Eleazar HUBRECHSEN	1891	1910	Zwijnaarde	8/4/1969
18. Flavius VERBURGH	1898	1917	Leuven	8/5/1945
19. Linus ROOBAERT	1908 Stene	1926	Zaza (Ruanda)	10/5/1965
20. Karel CLOET (Beda)	1909	1928	Beernem	18/5/1999
21. Henri ROOBAERT (Chrysogoon)	1914 Stene	1932	Sijsele	26/4/1998
22. Jozef VIGNE (Mellinus)	1914	1932	Zelzate	15/11/1999
23. Marcel MAROTE	1918	1936	Gent	12/3/2002

(1) Oostendse broeder die onderwijs gegeven heeft in Oostende in de St.-Vincentiuschool in de Ieperstraat

VERWIJZINGEN

Z.W. = De Zeewacht

⁽¹⁾ BERNARDUS VAN CLAIRVAUX (1090-1153)

Als monnik van Citeaux, wieg van de Cisterciënzers, stichtte hij op 24-jarige leeftijd het klooster van Clairvaux (1115), dat hij 40 jaar als abt bestuurde. Deze theoloog is één van de centrale figuren van de mystiek van zijn tijd. Over BERNARDUS, die de naam 'Doctor mellifluus' (honingvloeiende leraar) verwierf, lieten LUTHER en CALVIJN zich zeer lovend uit. BERNARDUS was ook de bezieler van de tweede kruistocht (1147-1149), die mislukte. Het was van deze kruistocht dat de (15e) graaf van Vlaanderen, DIEDERIK VAN DE ELZAS, de relikwie van het H. Bloed naar Brugge medebracht.

-
- (2) VINCENTIUS A PAULO (1581-1660) : Deze Franse priester ontwikkelde een totaal nieuwe visie op de naastenliefde door zich daadwerkelijk in te zetten voor de meeste armen. Stichtte te Parijs de congregatie van de 'Prêtres de la Mission' (Lazaristen - 1625), de 'Dames de Charité' en de 'Filles de Charité' (Soeurs grises - 1633).
- (3) Schriftelijke mededeling LUC DE KEZEL 27/05/2004, archivaris provincialaat Broeders van Liefde Gent.
- (4) Z.W., 17/04/1937.
- (5) Deus Charitas Est 1932. blz. 49.
- (6) Deus Charitas Est 1932. blz. 50.
Z.W. 12/03/1937
- (7) Jef KLAUSING: De Plate; 1974-1, blz. 10
- (8) Henri DANGEZ: Vrije School Vuurtoren (1985) blz. 13
- (9) Z.W., 12/03/1937
- (10) Deus Charitas Est 1932. blz. 50.
- (11) Z.W., 17/04/1937
- (12) Joseph DE BONINGE : Benevens reder was hij ook secretaris-schatbewaarder van de 'Onderlinge Verzekerings Maatschappij van Visschers Sloepen' met lokaal in de West-Molenstraet 1 (thans Hendrik Serruyslaan - Daniel DESCHACHT, Straatnamen van Oostende(1998),blz.176-177) (Feuille d'Ostende, 22/4/1855). Het magazijn van de rederij was gelegen in de Brigantijnenstraat (Feuille d'Ostende, 29/4/1855). Vanaf 5 juni 1855 werd hij verkozen tot gemeenteraadslid, ingevolge het overlijden van Joseph VAN CUYL (Feuille d'Ostende 7/6/1855).
- (13) Henri DANGEZ: Vrije school Vuurtoren (1985), blz.1.
- (14) Ivan VAN HYFTE; De Plate, 1989, blz. 226.
- (15) Br. KOENRAAD (G. J. REICHGELT) De Broeders van Liefde, dl. II: 1876-1922 (1975) blz. 34.
- (16) Theo LUYCKX en Marc. PLATEL: Politieke geschiedenis van België, dl. 1 (1985), blz. 169-170.
- (17) Z.W., 24/04/1937.
- (18) Overste Matthias PAUWELS in de huiskroniek sept. 1879, opgenomen door Br. KOENRAAD (G.H. REICHGELT) in: De Broederds van Liefde, dl. II: 1876-1922 (1975), blz. 37.
- (19) idem (18), blz. 38.
- (20) Henri DANGEZ: Vrije school Vuurtoren (1985), blz.16.
- (21) Deus Charitas Est blz. 51.
- (22) Roger DECLEER: 100 jaar Vrije Visserijschool Paster Pype (1988).
- (23) Deus Charitas Est, blz. 51 - Z.W. 01/05/1937.
- (24) Deus Charitas Est, blz. 51.
- (25) Z.W. 22/05/1937 - Luc DE KEZEL zie (3) - Roger DECLEER, zie (22).
- (26) Jef KLAUSING: De Plate, 1974-3, blz. 5.
- (27) Deus Charitas Est, 1932. blz. 52.
- (28) Z.W. 29/05/1937.
- (29) 100-jaar Volksbond Oostende 1896-1996, blz. 20 en 53.
- (30) Z.W. 05/06/1937.
- (31) Tel. mededeling 05/02/2006 van ex-leerling Raymond VANCRAEYNST.
- (32) Henri DANGEZ: Vrije school Vuurtoren (1985).
- (33) OPEX = N.V. *Ostende Phare & Extensions*. Maatschappelijke zetel : Congolaan 5, H.R. Oostende nr. 501 (Z.W. 03/04/1937).
- (34) Z.W. 27/02/1937.
- (35) Archief Br. Cyriel MAERTENS (°1915 Roksem), St.-Arnoldus Beernem.
-

Verdere Bronnen: -Archief Broeders van Liefde provincialaat, Luc DE KEZEL archivaris, Gent.
-persoonlijk archief.

OPENINGSDATA MUSEUM IN 2006

- Elke zaterdag
- Van 24 december 2005 t/m 08 januari 2006 (gesloten 25 en 27 december, 01 en 03 januari 2006).
- Van 25 februari t/m 05 maart (gesloten 28 februari).
- Van 01 april t/m 17 april (gesloten 04 en 11 april).
- Van 25 mei t/m 28 mei.
- Van 15 juni t/m 17 september (gesloten elke dinsdag).
- Van 28 oktober t/m 05 november (gesloten 31 oktober).
- Van 23 December t/m 07 januari 2007 (gesloten 25 en 26 december 2006, 01 en 02 januari 2007).
Telkens van 10u tot 12u en van 14u tot 17u

*Onze prijs = uw profijt
Uw kleurenfoto's manueel
afgewerkt volgens de
moderuste technologie
met multi-scanner*

**COCK
CAMERA
SERVICE**

Hoek Jozef II straat en
Christinastraat - Oostende

Waar kwaliteit nog
vakmanschap is

Uitvaartverzorging - Funerarium

Jan Nuytten

Het **uitvaartkontra**kt
is de absolute **zekerheid**
dat uw begrafenis of crematie
zal uitgevoerd worden volgens
uw wensen en dat uw familie
achteraf **geen financiële**
beslommeringen heeft

Torhoutsesteenweg 88 (h)
8400 Oostende (Petit Paris)
tel. 059/80.15.53

